

Kvaliteta života u Đakovu

Brekalo, Ena

Master's thesis / Diplomski rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Science / Sveučilište u Zagrebu, Prirodoslovno-matematički fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:217:773181>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-08**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Faculty of Science - University of Zagreb](#)

Ena Brekalo

Kvaliteta života u Đakovu

Diplomski rad

**Zagreb
2024.**

Ena Brekalo

Kvaliteta života u Đakovu

Diplomski rad

predan na ocjenu Geografskom odsjeku
Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu
radi stjecanja akademskog zvanja
magistre geografije

**Zagreb
2024.**

Ovaj je diplomski rad izrađen u sklopu diplomskog sveučilišnog studija *Geografija; smjer:*
Prostorno planiranje i regionalni razvoj na Geografskom odsjeku Prirodoslovno-
matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, pod vodstvom izv. prof. dr. sc. Sanja Klempić
Bogadi

Sveučilište u Zagrebu
Prirodoslovno-matematički fakultet
Geografski odsjek

Diplomski rad

Kvaliteta života u Đakovu

Ena Brekalo

Izvadak: Istraživanje kvalitete života u određenom području provodi se kako bi se lakše utvrdile mjere za unapređenje životnih uvjeta stanovnika. Prema podacima posljednjeg Popisa stanovništva 2021. Đakova je slično kao i većina naselja u Hrvatskoj zahvaćeno depopulacijom koja utječe i na različite društvene i ekonomske aspekte života. Cilj ovog diplomskog rada je istražiti kvalitetu života stanovnika Đakova. U svrhu ostvarivanja cilja analizirani su podaci DZS-a (demografski i ekonomski podaci, podaci o kućanstvima i stambenom fondu) i provedeno je anketno istraživanje na uzorku od 160 ispitanika. Za potrebe ovog rada izabrane su sljedeće domene kvalitete života: stanovanje, materijalno blagostanje, zdravlje, sigurnost, komunalni i urbani sadržaji, okoliš i zadovoljstvo životom. Rezultati su pokazali kako ispitanici visoko ocjenjuju razinu osobne sigurnosti u gradu te smirenost i jednostavnost života smatraju najvećom prednosti života u Đakovu. S druge strane, stanovnici smatraju da u gradu nedostaje aktivnosti i sadržaja za mlade te je nedostatak radnih mjesta i nemogućnost zaposlenja jedan od glavnih razloga zašto mladi odlučuju odseliti iz Đakova.

65 stranica, 23 grafičkih priloga, 18 tablica, 15 bibliografskih referenci; izvornik na hrvatskom jeziku

Ključne riječi: kvaliteta života, grad Đakovo, urbani prostor, subjektivni pokazatelji

Voditelj: izv. prof. dr. sc. Sanja Klempić Bogadi

Povjerenstvo: izv. prof. dr. sc. Sanja Klempić Bogadi
doc. dr. sc. Dubravka Spevec
izv. prof. dr. sc. Lana Slavuj Borčić

Tema prihvaćena: 9. 2. 2023.

Rad prihvaćen: 5. 9. 2024.

Rad je pohranjen u Središnjoj geografskoj knjižnici Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Marulićev trg 19, Zagreb, Hrvatska.

BASIC DOCUMENTATION CARD

University of Zagreb
Faculty of Science
Department of Geography

Master Thesis

Quality of life in Đakovo

Ena Brekalo

Abstract: Research on quality of life in specific areas aims to identify measures for enhancing residents' living conditions. Data from the 2021 Census reveals that Đakovo, like many other settlements in Croatia, is experiencing depopulation, which affects various social and economic aspects of life. This thesis aims to assess the quality of life for residents of Đakovo. To achieve this objective, an analysis was conducted using demographic, economic, household, and housing data from the CBS. Additionally, a survey was conducted out with a sample of 160 respondents. The study focused on the following quality of life domains: housing, material well-being, health, safety, communal and urban amenities, environment, and life satisfaction. The results showed that the respondents rate the level of personal safety in the city highly and consider the calmness and simplicity of life to be the greatest advantage of living in Đakovo. On the other hand, residents believe that there is a lack of activities and facilities for young people in the city, and the lack of jobs and the inability of employment is one of the main reasons why young people decide to move away from Đakovo.

65 pages, 23 figures, 18 tables, 15 references; original in Croatian

Keywords: quality of life, city of Đakovo, urban space, subjective indicators

Supervisor: Sanja Klempić Bogadi, PhD, Associate Professor

Reviewers: Sanja Klempić Bogadi, PhD, Associate Professor
Dubravka Spevec, PhD, Assistant Professor
Lana Slavuj Borčić, PhD, Associate Professor

Thesis title accepted: 09/02/2023

Thesis accepted: 05/09/2024

Thesis deposited in Central Geographic Library, Faculty of Science, University of Zagreb, Marulićev trg 19, Zagreb, Croatia.

Sadržaj

1. Uvod.....	1
1.2. Ciljevi i hipoteze	3
1.3. Obilježja istraživanog prostora.....	4
2. Pregled dosadašnjih istraživanja i literature	6
3. Pristup istraživanju	9
3.1. Metodologija rada	9
3.2. Teorijski okvir	11
3.2.1. Geografski doprinos u proučavanju kvalitete života.....	12
3.2.2. Historijski osvrt na istraživanje kvalitete života	13
3.2.3. Mjerenje kvalitete života pomoću subjektivnih i objektivnih pokazatelja.....	15
3.2.4. Domene u istraživanju kvalitete života	17
4. Demografska obilježja grada Đakova	18
4.1. Ukupno kretanje broja stanovnika.....	18
4.2. Prirodno kretanje stanovništva	19
4.3. Dobno-spolna struktura	20
4.4. Obrazovna struktura	23
4.5. Socioekonomska struktura	24
4.6. Struktura kućanstava	29
5. Stambeni fond	32
6. Rezultati	36
6.1. Stanovanje	36
6.2. Materijalno blagostanje	40
6.3. Fizičko blagostanje.....	43
6.4. Zadovoljstvo stanovništva u zajednici u kojoj živi	45
6.4.1. Komunalna i društvena infrastruktura.....	45
6.4.2. Osjećaj sigurnosti	48

6.4.3. Prednosti i nedostaci života.....	49
6.5. Namjera o migraciji.....	51
6.6. Prijedlozi mjera	53
7. Rasprava	56
8. Zaključak.....	59

1. Uvod

Kvaliteta života je koncept kojim se bave razna područja istraživanja. Geografija daje prostornu dimenziju ovom konceptu, gdje se na određenom području analizira kvaliteta života u svrhu preciznijeg identificiranja potrebnih mjera za unapređenje životnih uvjeta stanovnika tog područja. Ključni element ovog istraživanja je uključivanje stanovnika istraživanog područja. Njihovim sudjelovanjem dobivaju se informacije koje otkrivaju prioritete stanovnika, određene probleme područja te otkrivaju uzroke nezadovoljstva. Rezultati tih istraživanja koriste se kako bi se lakše utvrdile mjere za poboljšanje života stanovnika nekog područja te pomažu u oblikovanju razvojnih programa i dugoročnih planova (Slavuj, 2012a).

Objekt istraživanja ovog rada je istraživanje kvalitete života na području grada Đakova. U ovom radu procjenjivat će se zadovoljstvo kroz domene: stanovanje, materijalno blagostanje, zdravlje, sigurnost, komunalni i urbani sadržaji, okoliš i zadovoljstvo životom. U svrhu ostvarivanja ciljeva provedeno je anketno istraživanje u kojem su ispitanici mogli iznijeti svoje stavove i mišljenja o kvaliteti života na ovom području.

Đakovo se prvi put spominje u 13. stoljeću u srednjovjekovnim dokumentima po različitim nazivima Dyacon, Dyaco, Diaco, Deako, Dyakow (Ćurić i Burek, 2021). Zahvaljujući građevinskim zahvatima koji su se provodili u prvim godinama 14. stoljeća, Đakovo dobiva značajke kulturnog i vjerskog središta toga doba. U to vrijeme bila je dovršena gradnja raznih gospodarskih zgrada te je grad općenito u napretku. Uvođenjem feudalizma u Slavoniji dolazi do općeg nezadovoljstva i smanjenja kućanstava. Prema popisu iz 1737. godine, grad je tada imao 61 kućanstvo i oko 500 stanovnika. Na jačanje Bosansko-đakovačke biskupije te sam razvoj Đakova uvelike je utjecao biskup Josip Antun Čolnić, a 1751. godine osniva i prvu školu u Đakovu. Kraj njegov života ujedno je označavao i kraj stoljetne opstojnosti Bosansko-đakovačke biskupije. Đakovačka se biskupija ujedinila sa Srijemskom 1773. godine, čime je njeno djelovanje uvelike prošireno. U prvim godinama 19. st. dolazi do porasta broja stanovnika te Đakovo izrasta u najveće trgovište svoje šire okolice (Dean i Mažuran, 2000).

Za vrijeme Josipa Juraja Strossmayera, biskupa Đakovačko - srijemske biskupije (1849. – 1905.) grad se prostorno proširio, broj stanovnika se utrostručio, te je sagrađena poznata katedrala Sv. Petra. Nakon gradnje katedrale i Bogoslovnog sjemeništa, trg dobiva konačan izgled. Tijekom 19. stoljeća ruše se srednjovjekovni bedemi i podižu parkovi, tada nastaje i Strossmayerov park pored katedrale (Ćurić i Burek, 2021). Glavne aktivnosti kojima se bavilo stanovništvo tog vremena bili su obrada zemljišta, stočarstvo, obrt, trgovina, a porastom stanovnika raste i njihova obrazovna i kulturna razina. Osniva se prva tiskara, prva školska knjižnica, pučka čitaonica, Dobrovoljno vatrogasno društvo te razna športska društva (Dean i Mažuran., 2000).

U prvoj polovici 20. stoljeća Đakovo se našlo na udaru političkih sukoba i u to vrijeme ekonomski je jako sporo napredovalo. Đakovo se teško oporavljalo od posljedica Drugoga svjetskog rata i 1948. brojio je 9 522 stanovnika. Postupno se razvija industrija i različite centralne funkcije te Đakovo 1971. godine ima 15 987 stanovnika (Ćurić i Burek, 2021). U vrijeme raspada Jugoslavije 1991. godine, Đakovo je brojalo 20 317 stanovnika. Iako je bilo zahvaćeno ratnim sukobom, grad je uspio napredovati u budućnosti (Dean i Mažuran., 2000). Đakovo je danas subregionalno središte i centar Đakovačko-osječke nadbiskupije, a veliki utjecaj na razvoj grada su imali biskupi koji su kroz povijest utjecali na gospodarski, kulturni i vjerski život grada Đakova (Strategija gospodarskog razvoja, 2019.).

1.2. Ciljevi i hipoteze

Glavni cilj ovog rada je istražiti kvalitetu života stanovnika grada Đakova.

Pojedinačni ciljevi su:

- analizirati obilježja stambenog fonda.
- istražiti zadovoljstvo stanovnika uvjetima stanovanja.
- istražiti zadovoljstvo stanovnika dostupnošću zdravstvenih usluga.
- istražiti razinu sigurnosti grada.
- istražiti zadovoljstvo stanovnika s postojećim infrastrukturnim, društvenim i kulturnim sadržajima.
- identificirati glavne prednosti i nedostatke života u gradu.
- steći uvid o spremnosti ispitanika uključivanje u proces donošenja mjera u svrhu poboljšanja kvalitete života u gradu.

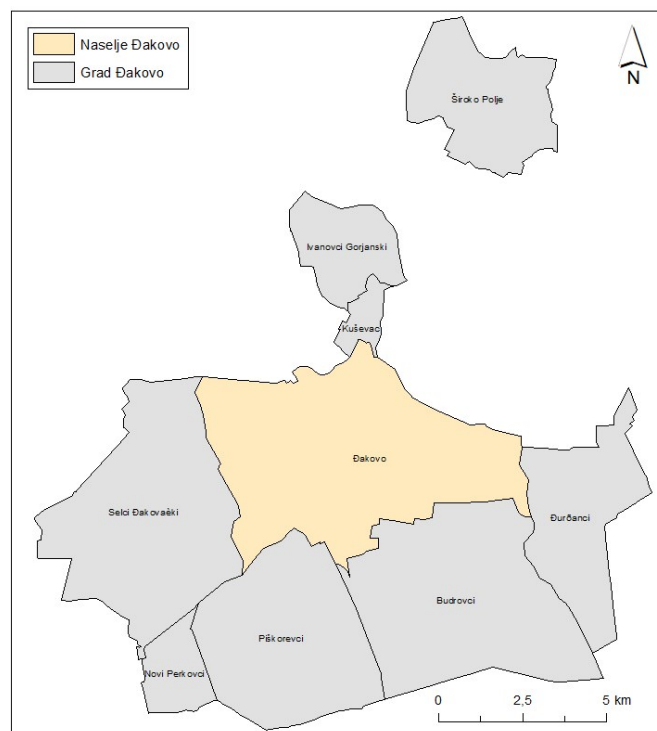
U radu će se polaziti od slijedećih hipoteza:

1. Nedostatak sadržaja i aktivnosti za slobodno vrijeme mladih negativno utječe na kvalitetu života u gradu.
2. Nemogućnost zaposlenja jedan od glavnih razloga zašto stanovnici odlučuju iseliti iz Đakova.
3. Nepostojanje bolnice negativno utječe na ukupnu kvalitetu života stanovnika.
4. Nepostojanje javnog gradskog prijevoza jedan je od najvećih nedostataka grada i negativno utječe na ukupnu kvalitetu života stanovnika.

1.3. Obilježja istraživanog prostora

Prirodnogeografske sastavnice poput reljefa, klime, pedogeografskih, biogeografskih i hidrogeografskih obilježja određuju prostornu organizaciju te gospodarsko značenje određenog mjesta (Magaš, 2013). Grad Đakovo smjestilo se na području povijesne regije Slavonije koja se nalazi u istočnom dijelu Hrvatske. Grad Đakovo smjestio se na lesnoj zaravni i nalazi se na 111 m nadmorske visine. Zbog svog položaja u središnjem dijelu plodne istočnohrvatske ravnice i pogodnih prirodnih obilježja, grad Đakovo ima vrlo povoljne preduvjete za gospodarski razvoj te stvaranje bogate poljoprivredne proizvodnje (Strategija gospodarskog razvoja, 2019).

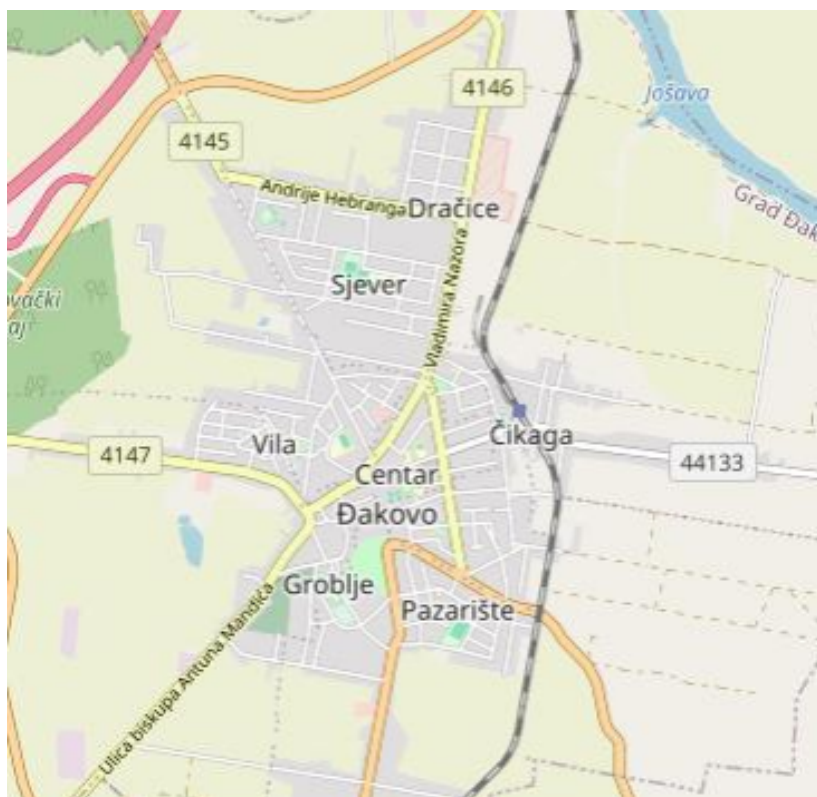
Administrativno, Grad Đakovo pripada Osječko-baranjskoj županiji. Nalazi se u njenom jugozapadnom dijelu i čini ga devet naselja (Budrovci, Đakovo, Đurđanci, Ivanovci Gorjanski, Kuševac, Novi Perkovci, Piškorevci. Selci Đakovački i Široko Polje) čija ukupna površina iznosi 169,39 km². Površina samog gradskog naselja Đakovo unutar cijele jedinice lokalne samouprave iznosi 40,40 km². Prema popisu 2021. na kojem je grad Đakovo imao 16 875 stanovnika, gustoća naseljenosti grada Đakova iznosi 417,14 stan./km². Prostorni obuhvat ovog istraživanja je područje grada Đakova (sl. 1).

Sl. 1. Naselja Grada Đakova

Izvor: SRPJ, 2013.

Gradske četvrti grada Đakova su: Bajnak, Brdo, Centar, Čikaga, Dračice, Groblje, Pazarište, Sjever i Vila (sl. 2).

Sl. 2. Gradske četvrti u Đakovu

Izvor: OpenSteepMap, n.d.

Prostor cijelog Grada Đakova ima povoljan geoprometni položaj, te kroz ovo područje prolaze državne prometnice koje su vrlo važne za prometovanje na području istočne Hrvatske. Kroz naselje Đakovo prolaze važni cestovni i željeznički pravci. Uz zapadni dio grada prolazi autocesta A5, poznata kao „*Slavonska autocesta*“ (Beli Manastir - Osijek – Svilaj) koja je dio međunarodnog Paneuropskog cestovnog koridora Vc. (Hrvatske autoceste, n.d.) Uz istočnu stranu grada proteže željeznička pruga MP13 (Beli Manastir – Osijek – Slavonski Šamac – Sarajevo – Metković – Ploče) (Narodne novine, 2006). Grad je s gotovo svim prigradskim naseljima povezan državnim cestama, a kroz cijelo područje prolazi niz županijskih i lokalnih cesta (Strategija gospodarskog razvoja, 2019).

2. Pregled dosadašnjih istraživanja i literature

U ovom poglavlju dat će se pregled dosadašnjih istraživanja koja su se bavila temom kvalitete života uglavnom na području Republike Hrvatske.

U radu „*Kvaliteta života kao predmet geografskih istraživanja: Osvrt na razvoj interesa i teorijskih modela istraživanja*“ autorice L. Slavuj Borčić i L. Šakaja, bave se kvalitetom života 1960-ih, 1970-ih i 1980-ih s aspekta geografskih istraživanja te pregledom teorijskih modela koji su korišteni u proučavanju kvalitete života (Slavuj Borčić i Šakaja, 2017).

U sociološko-demografskoj studiji „*Život u povijesnoj jezgri Dubrovnika*“ S. Klempić Bogadi, J. Vukić i O. Čaldarović, autori su putem anketnom upitnika istraživali kvalitetu života stanovnika koji žive u povijesnoj jezgri Dubrovnika, kao i izazove i probleme s kojima se lokalni stanovnici svakodnevno susreću. Kvaliteta života stanovnika znatno je narušena uslijed utjecaja masovnog turizma. Stanovnici su izloženi problemima poput gužve, buke i komunalnog nereda. Kako bi se zaustavila daljnja depopulacija autori predlažu mjere kojima bi se postigla bolja ravnoteža između turizma i života lokalnog stanovništva koje se odnose na uvođenje komunalnog reda, smanjenje buke i gužve te izmještanje noćnoga života iz povijesne jezgre (Klempić Bogadi i dr., 2018).

U radu „*Kvaliteta života u odabranim susjedstvima Grada Rijeke*“, autorica se bavi analizom subjektivnog zadovoljstva stanovnika u pet odabranih gradskih susjedstava Belveder/Brajda-Dolac, Pećine, Pehlin, Orehovica i Pašac. Rezultati istraživanja pokazali su da postoje razlike u zadovoljstvu kvalitetom života između ispitanika koji žive u različitim susjedstvima (Slavuj, 2012a). „Prema analizama, ispitanici s Belvedera/Brajde-Dolca ističu se najnižim prosječnim razinama zadovoljstva čak trima domenama: promet i infrastruktura, prirodni okoliš i sigurnost susjedstva. S druge strane, ti ispitanici značajno su zadovoljniji dostupnošću usluga i sadržaja naspram svih drugih ispitanika. Suprotno od njih, ispitanici iz dva rubna gradska susjedstva, Pašca i Orehovice, značajno su zadovoljniji u odnosu na sve druge ispitanike domenom prirodni okoliš, ali i prosječno najmanje zadovoljni dostupnošću usluga i sadržaja važnih za svakodnevnu kvalitetu života u gradu“ (Slavuj, 2012a, 69).

U istraživanju L. Mirošević i J. Jolić: „*Objektivni i subjektivni pokazatelji kvalitete životnog prostora grada Požege*“, namjera autora bila je pomoću objektivnih i subjektivnih

pokazatelja usporediti kvalitetu života u različitim susjedstvima grada Požege. Rad naglašava važnost kombinacije objektivnih podataka s subjektivnim iskustvima kako bi se stvorila sveobuhvatna slika kvalitete života u urbanim sredinama. Rezultati istraživanja su pokazali kako se procjena kvalitete života ne preklapa na temelju objektivnih i subjektivnih pokazatelja. „Objektivni pokazatelji govore kako je promatrani prostor prosječne kvalitete životnog prostora, dok subjektivni govore o vrlo dobroj kvaliteti životnog prostora“ (Mirošević i Jolić, 2015, 147). Također, rezultati istraživanja otkrivaju razlike u percepciji stanovnika o kvaliteti života između pojedinih mjesnih odbora. Neki aspekti urbanog života, poput dostupnosti usluga i infrastrukturnih rješenja, ocijenjeni različito ovisno o specifičnom dijelu grada. (Mirošević i Jolić, 2015).

U radu „*Suburbanizacija i kvaliteta življenja u zagrebačkom zelenom prstenu – primjer općine Bistra*“ A. Lukić, V. Prelogović i D. Pejnović analiziraju kako suburbanizacija, koja je započela u 1990-im godinama, utječe na kvalitetu života stanovnika tog područja. Rezultati se temelje na anketnom upitniku, te pokazuju kako su ključne prednosti života u Bistri kvaliteta okoliša, mirnija sredina, te blizina Zagrebu, dok su glavni nedostaci neadekvatna infrastruktura i nedostatak kulturnih i sportskih sadržaja. Stanovnici smatraju da će budući razvoj općine biti usmjeren na turizam i rekreaciju s posebnim naglaskom na očuvanje prirodnih resursa, poput Parka prirode Medvednica (Lukić i dr., 2005).

U znanstvenoj monografiji „*Gradovi potopili Škoje: promjene u malim otočnim zajednicama*“ S. Podgorelec i S. Klempić Bogadi istraživale su način života stanovništva šibenskih otoka Zlarina, Krapnja, Kaprija, Prvića i Žirja, u svrhu produbljivanja spoznaja najvažnijim promjenama u načinu života malih zajednica na hrvatskim otocima od šezdesetih godina prošloga stoljeća do suvremenog doba. Rezultati su pokazali da „s obzirom na to da su dobna struktura i pokazatelji prirodnog kretanja vrlo nepovoljni te da nema jasne strategije moguće revitalizacije, velike su šanse da će se u sljedećim desetljećima nastaviti izumiranje malih otočnih zajednica. Kao jedina mogućnost za održivi demografski razvoj nameće se optimalna gospodarska valorizacija resursa svakog otoka pojedinačno“ (Podgorelec i Klempić Bogadi, 2013, 164).

U radu „*Kvaliteta života u stambenim naseljima u kontekstu zapadnoeuropskih i postsocijalističkih zemalja*“ A. Svirčić Gotovac, S. Podgorelec i Ž. Kordej - De Villa, autorice su uspoređivale kvalitetu života u stambenim naseljima između zapadnoeuropskih i

postsocijalističkih zemalja. Rezultati su pokazali da oba tipa naselja pokazuju potrebu za sustavnom intervencijom i obnovom. Za razliku od zapadnoeuropskih zemalja, gdje postoje i kontinuirano se provode nacionalne stambene strategije i programi obnove, većina postsocijalističkih zemalja nema uspostavljene slične strategije. Zapadnoeuropska stambena naselja često se suočavaju s značajnim socioekonomskim problemima. S druge strane, iako postsocijalistička naselja imaju nešto pozitivniji imidž, karakterizira ih veća gustoća naseljenosti u odnosu na stambeni fond. Unatoč tome, u postsocijalističkim naseljima sve više dolazi do izražaja niz problema i negativnih aspekata života (Svirčić Gotovac i dr., 2021).

U radu *“Kvaliteta stanovanja u mreži naselja Hrvatske”* A. Svirčić Gotovac, autorica je analizirala podatke dobivene terenskim istraživanjem u sklopu projekta Instituta za društvena istraživanja u Zagrebu *„Sociološki aspekti mreže naselja“* u 154 naselja različitog tipa u Hrvatskoj. Rezultati su pokazali očekivane obrasce, najbolji rezultati zabilježeni su za najveće gradove, osobito za Zagreb, dok su seoska naselja pokazala najlošije rezultate. Općenito, istraživanje je potvrdilo postojeću hijerarhijsku strukturu naselja. U nekim slučajevima, makroregionalni i regionalni centri imali su bolje rezultate od Zagreba, dok se za seoska naselja primjećuje bolja situacija u odnosu na gradska naselja, ovisno o elementima kvalitete koji su ispitivani (Svirčić Gotovac, 2006).

3. Pristup istraživanju

3.1. Metodologija rada

Podaci potrebni za ovo istraživanje prikupljeni su iz znanstvene i stručne literature. Za demografska obilježja stanovništva i obilježja stambenog fonda, korišteni su Državnog zavoda za statistiku Popisa stanovništva 2001., 2011. i 2021. godine te Popisa naselja i stanovništva RH 1857. – 2001 godine. Podaci su obrađeni uz pomoć alata *Microsoft Office Excel*, a zatim su vizualizirani kroz grafičke prikaz. Za vizualizaciju prostornih podataka korišten je softver ArcGIS i njegova aplikacija ArcMap 10.1.

Osim sekundarnih izvora podataka, za potrebe rada analizirani su podaci dobiveni anketnim istraživanjem. Anketa je provedena putem online upitnika u aplikaciji *AhaSlides* u razdoblju od 26. 4. 2024. do 16. 6. 2024. godine na području grada Đakova. Anketni upitnik bio je u potpunosti anonimn. Uzorak je obuhvatio 160 ispitanika starijih od 18 godina.

Upitnik je bio podijeljen u sedam cjelina: sociodemografska obilježja, stanovanje, prihodi i kućanstvo, zdravlje, zadovoljstvo, migracija i mjere. Sastojao se od ukupno 30 pitanja, od kojih su većina bila zatvorenog tipa. Na većinu pitanja ispitanici su mogli dati samo jedan odgovor, dok je za potrebe utvrđivanja prednosti i nedostataka te razloga odlaska ili ostanka dana mogućnost višestrukih odgovora. Kod ocjenjivanja elemenata stanovanja te društvene i komunalne infrastrukture korištena je Likertova ljestvica gdje su ispitanici ocjenama od 1 (jako loše) do 5 (izvrsno) mogli iskazati svoje mišljenje. Posljednja dva pitanja u upitniku bila su otvorenog tipa. U njima su ispitanici iznosili svoje stavove kako bi oni kao pojedinci mogli pridonijeti poboljšanju kvalitete na području grada i kako smatraju da bi lokalna samouprava mogla djelovati po ovom pitanju. Rezultati su zatim obrađeni pomoću alata *Microsoft Office Excel* i prikazani kroz grafičke prikaze i tablice za jasniju interpretaciju rezultata.

Ciljani uzorak bili su ispitanici stariji od 18 godina koji žive na području grada Đakova. Iz navedenog proizlazi uzorak od 160 ispitanika u kojem je obuhvaćeno više žena (60 %) nego muškaraca (40 %). Prema dobnoj strukturi, najviše ispitanika bilo je u dobi od 18 do 29 godina (36,9 %), zatim u dobi 40-49 godina (23,1 %), pa u dobi od 30-39 godina (16,9 %), zatim od 50 do 59 godina (15 %) . Ispitanika starijih od 60 godina bilo je najmanje (8,1 %). Prema najvišem završenom stupnju obrazovanja, skoro polovica stanovnika ima završenu srednju

školu (47,4 %), zatim slijede ispitanici s visokom stručnom spremom (22,4 %), pa višom stručnom spremom (19 %). Ispitanika s magisterijem i doktoratom bilo je 7,1 %, ispitanika s osnovnom školom bilo je svega 4,5 %, dok ispitanika bez škole ili nepotpune osnovne škole nije bilo. Što se tiče ekonomskog statusa, više od polovice ispitanika je bilo zaposleno (67,3 %), studenata je bilo 14,4 %, umirovljenika 8,5 % a nezaposlenih ispitanika bilo je 4,6 % (tab. 1).

Tab. 1. Struktura ispitanika u anketnom istraživanju

	Broj ispitanika	%
SPOL		
Muški	64	40
Ženski	96	60
DOB		
18-29	59	36,9
30-39	27	16,9
40-49	37	23,1
50-59	24	15
60 i više	13	8,1
STUPANJ OBAZOVANJA		
Nezavršena osnovna ili bez škole	0	0
Osnovna škola	7	4,5
Srednja škola	74	47,4
Viša stručna sprema	29	19
Visoka stručna sprema	35	22,4
Magisterij/Doktorat	11	7,1
EKONOMSKI STATUS		
Zaposlen/a	103	67,3
Nezaposlen/a	7	4,6
Student/ica	22	14,4
Umirovljenik/ica	13	0,5
Ostalo	8	5,2

3.2. Teorijski okvir

Kvaliteta života je pojam kojim se bave razna područja istraživanja. Neki od njih su sociologija, psihologija, antropologija, ekonomija, medicina i geografija (Slavuj Borčić i Šakaja, 2017). “Kvaliteta života složen je i višedimenzijски konstrukt, preširok da bi se mogao opisati jednostavno, stoga je nemoguće razviti jedinstvenu definiciju” (Slavuj Borčić i Šakaja, 2017, 6). Dok su ranija istraživanja kvalitete života bila su usmjerena na definiranje samog pojma, novija istraživanja se fokusiraju na identificiranje ključnih komponenti kvalitete života (Pacione, 1982).

Iako ne postoji općeprihvaćena teorija po kojoj bi se precizno određivala kvaliteta života određenog područja, činjenica je da sva područja koja se bave kvalitetom života koriste koncept prema kojem pojedinac percipira vanjske okolnosti i uvjete u kojima živi te ih transformira u različite stupnjeve blagostanja (Slavuj Borčić i Šakaja, 2017). Proučavanje kvalitete života obuhvaća procjenu materijalnih i psiho-socijalnih uvjeta stanovnika, na temelju kojih pojedinci donose ocjenu o vlastitom životu, uzimajući u obzir sva područja koja čine život te osobe u određenom trenutku. Kvaliteta života predstavlja subjektivnu percepciju pojedinca o vlastitom položaju u životu, unutar okvira kulturnog konteksta i vrijednosnog sustava kojem pripada. Ona je povezana s njegovim očekivanjima, interesima i postignućima. Iako se potrebe za osobnim zadovoljstvom razlikuju među društvima, dosadašnja usporedna istraživanja tradicionalno pokazuju povezanost između ekonomskog statusa i zadovoljstva. Stoga, kvaliteta života ovisi o društvenoj strukturi, koja uključuje demografske, kulturne i psihosocijalne karakteristike zajednice te značajke njezinih institucija. Te značajke čine društveno okruženje koja utječe na uvjete života stanovnika (Tonon, 2015).

3.2.1. Geografski doprinos u proučavanju kvalitete života

Geografske studije kvalitete života obuhvaćaju različite elemente društva kao što su ekonomski, socijalni, kulturni i politički aspekti, zajedno s prirodnim okolišem. One istražuju odnose između ljudi i okoliša, prostornu organizaciju, te se bave pitanjem kako i zašto se jedan prostor razlikuje od drugoga (Slavuj Borčić i Šakaja, 2017). Nije jednostavno odrediti u kojim aspektima proučavanja kvalitete života geografski pristup može biti najefikasniji, ali jasno je da prostorna perspektiva geografa može značajno doprinijeti istraživanju kvalitete života koja provode drugi društveni znanstvenici (Pacione, 1982). Vrijednost nekog prostora proizlazi iz percepcije stanovnika koji žive u njemu i koje značenje mu oni pridaju. Tako geografski prostor, kao fizička cjelina, dobiva subjektivnu dimenziju i postaje prostor proživljenih iskustava i osobne percepcije svakog pojedinca (Tonon, 2015). Geografija tako prodire u značenja mjesta te ovaj koncept širi tradicionalnu ideju geografskog prostora na nematerijalne dimenzije gdje u pojam kvalitete života ne ulaze samo materijalne potrebe već i subjektivne i simboličke želje stanovnika. Odlučivanje o teritorijalnoj podjeli većeg područja često zahtijeva kompromis između idealnog konceptualnog pristupa i onoga što je izvedivo s obzirom na dostupnost podataka. S geografskog stajališta, idealna raspodjela resursa trebala bi biti proporcionalna potrebama svakog područja. Međutim, takav model teritorijalne pravednosti ne jamči nužno socijalnu pravdu među pojedincima unutar tih područja, veće jedinice ispitivanja mogu zanemariti unutarnje varijacije i prosječne vrijednosti mogu sakriti specifične probleme (Pacione, 1982).

U ranije spomenutom radu „*Kvaliteta života kao predmet geografskih istraživanja: Osvrt na razvoj interesa i teorijskih modela istraživanja*“ - autorice opisuju Pacioneov peterodimenzijski model u kojemu je prikazao svu složenost geografskih istraživanja kvalitete života (Slavuj Borčić i Šakaja, 2017). Prema tome, prva dimenzija se odnosi na razinu specifičnosti koja se odnosi na različite razine domena koje mogu biti predmet istraživanja, mogu se odnositi na generalno iskustvo ili na specifične domene. Druga dimenzija odnosi se na prostornu razinu istraživanja (susjedstvo, grad, regija, država ili internacionalna razina). Treća dimenzija odnosi se na vrstu indikatora koji se koriste u istraživanju - objektivni i subjektivni. Četvrta dimenzija se odnosi na mjerenje kvalitete života kroz vrijeme kako bi se mogli procijeniti učinci politika i programa u svrhu poboljšanja kvalitete života. I na kraju, peta dimenzija odnos se na proučavanje različitih društvenih skupina (starije osobe, etničke skupine,

itd...), jer različite društvene skupine imaju nešto drugačije zahtjeve i potrebe (Slavuj Borčić i Šakaja, 2017).

Kvaliteta života je koncept koji se odnosi na zajedničko djelovanje građana u procjeni čimbenika koji ih pogađaju, što mu daje politički značaj. Ovaj koncept doprinosi proučavanju dobrobiti ljudi, sagledavajući njihove fizičko i psihičko zdravlje (Tonon, 2015). Stoga, korištenje ovih indikatora trebalo poslužiti kao vodič za dublju analizu problema te je krajnji cilj ovih istraživanja implementiranje rezultata u programe planiranja i razvoja prostora (Slavuj Borčić i Šakaja, 2017).

3.2.2. Historijski osvrt na istraživanje kvalitete života

Moderna geografija počinje se razvijati od početka 19. st. Tad se pojavljuje struja koja se temelji na "osjetljivom" razumu, koja uključuje simboličku i emocionalnu dimenziju života. Akademsko zanimanje za kvalitetu života počinje u Čikaškoj školi, tadašnje studije nastale su kao kritika suvišne potrošnje u društvima razvijenih zemalja te naglašavaju potrebe davanja prednosti kvaliteti nad kvantitetom (Tonon, 2015).

Od 1940-ih, istraživači iz različitih društvenih disciplina pokušali su su kombinirati različite pokazatelje društvenog blagostanja u složene indikatore koji bi se mogli koristiti za međunarodnu komparativnu analizu. Tijekom tog desetljeća, istraživanja su bila usmjerena na strogo kvantitativno i ekonomsko proučavanje razvoja zemalja, koristeći objektivne pokazatelje poput BDP-a. Međutim, ovi pokazatelji nisu bili uspješni u mjerenju društvenih aspekata blagostanja jer su se fokusirali na novčane vrijednosti i nisu omogućavali procjenu utjecaja društvenih varijabli na dobrobit stanovništva. U 1950-im, uveden je koncept "životnog standarda" (pojam dolazi iz ekonomije), a odnosio se na koncept gdje kupovna moć postaje mehanizam koji omogućuje postizanje osobnog razvoja (Tonon, 2015).

Metodološki razvoj društvenih pokazatelja i interes za koncept kvalitete života značajno je porastao u SAD-u tijekom kasnijih godina 1960-ih (interes je imao paralelu i u Velikoj Britaniji) (Pacione, 1982). Također, u ovom desetljeću intenziviraju se suvremene rasprave o kvaliteti života te raste interes geografa za ovu temu (Slavuj Borčić i Šakaja, 2017). Također, počinje se uključivati druga perspektiva proučavanja kvalitete života u raznim područjima (ekonomija, geografija, arhitektura, psihologija, itd...), cilj je bio napraviti istraživanje koje će

uključiti teme povezane s dobrobiti društava te prebaciti važnost na njih, a ne gospodarskom rastu i razvoju. Sve do 1970-ih godina prevladavao je pristup prema kojemu je najvažnije maksimizirati dobrobit stanovništva. Pojam blagostanja se tumači u širem smislu, povezano je sa sposobnostima, mogućnostima i prednostima pojedinaca (Tonon, 2015).

U 1970-ima dolazi do velikog porasta radova i izvješća o društvenim pokazateljima kojima su se bavili sociolozi, psiholozi, politolozi, ekonomisti i geografi. Iako je tada je postojao interes za uključivanje prostornih društvenih pokazatelja, većina izvješća objavljenih do ranih 1970-ih nije uključivala prostornu dimenziju. Ulaskom geografa u istraživanje ovoga područja dodana je prostorna dimenzija, jer društvo se može analizirati na različitim geografskim razinama (pojedinaac, skupina ili lokalna zajednica, gradske, regionalna, nacionalna i međunarodna razina) (Pacione, 1982). Također, rani geografski radovi u 1970-ima koristili su prvenstveno objektivne pokazatelje u analizi kvalitete života. U ovom desetljeću Smith stvara bazu podataka za identifikaciju gradskih problemskih područja u gradu Tampa na Floridi. U ovom radu autor je planirao prikupiti podataka o individualnoj percepciji kvalitete života stanovnika, što pokazuje spremnost da se objektivni pokazatelji upotpune sa subjektivnim pokazateljima. Bilo je upotrijebljeno 6 kriterija (ekonomski status, obrazovanje, socijalni problemi, zdravlje, okoliš, sudjelovanje i jednakost). Također, Knox je napravio istraživanje u Engleskoj i Walesu, gdje je pokazatelje koje je upotrijebio i Smith dopunio novim elementima (demografska struktura, slobodno vrijeme i društvena sigurnost). Potencijano korištenje takvog sustava prikazao je shematski u nacionalnom i regionalnom planiranju. Tako bi se na regionalnoj razini omogućilo praćenje socioekonomskih promjena te bi se stvorio temelj za informirani pristup u oblikovanju teritorijalnih politika i razumijevanje učinkovitosti prethodnih politika (Slavuj Borčić i Šakaja, 2017). Tek je kasnih 1970-ih koncept kvalitete života postaje integrativni koncept koji uključuje sva područja života te se odnosi i na objektivne i subjektivne komponente. Tako koncept postaje višedimenzionalan te obuhvaća i materijalne i nematerijalne potrebe pojedinca i teritorijalno je određen (Tonon, 2015).

Smith (1980.) koristi termin “društveno blagostanje”, i pod njim misli na sve komponente kojima se postiže zadovoljstvo, bilo ono pozitivno ili negativno te njihovu distribuciju unutar društva. Smatra da promatranje i tumačenje okoline može puno otkriti o odnosu između okoline i subjekta, te način na koji ju subjekt percipira. Abaleron je pokušavao dati veću važnost subjektivnim komponentama i smatrao je da kvaliteta života predstavlja stupanj izvrsnosti te razinu individualnog i grupnog zadovoljstva ili nezadovoljstva koju neko

društvo pruža za sve svoje članove, kroz ponudu dobara i usluga kako bi zadovoljilo različite ljudske potrebe u specifičnom vremenu i geografskom prostoru u skladu s percepcijom određene populacije o ponudi, dostupnosti i korištenju. Dakle, kvaliteta života je definirana kulturološki i teritorijalno, a njezine komponente ovise o percepciji pojedinaca na nekom teritoriju te njihovim očekivanjima, sposobnostima i potrebama, te kako ih oni i njihova društvena skupina doživljavaju (Tonon, 2015).

3.2.3. Mjerenje kvalitete života pomoću subjektivnih i objektivnih pokazatelja

Do sredine 1970-ih za većinu radova o kvaliteti života koristili su se objektivni pokazatelji (npr. razina prihoda). Objektivni pokazatelji uključuju elemente kao što su zdravstvena zaštita, obrazovanje, stanovanje, zaposlenje, itd... Primjer istraživanja u kojemu su se koristili objektivni pokazatelji je Liuovo (1976.) izvješće o uvjetima u metropolitanskom SAD-u i usporedba američkih gradova Urban Instituta (Pacione, 1982). Takve procjene uzimaju u obzir kulturu i društvene norme određenog društva, ali ne pružaju dublji uvid u stvarno iskustvo i životu pojedinaca (Tonon, 2015). Također, objektivni pokazatelji koji se prikupljaju iz statističkih publikacija često nisu dovoljno sveobuhvatni i precizni. Štoviše, uključivanjem subjektivnih pokazatelja izbjegla bi se pristrana mišljenja stručnjaka i političara jer oni ne predstavljaju interese i preferencije stanovništva u cjelini. Time bi se otvorile su nove mogućnosti u geografskim istraživanjima koja polaze od mišljenja od pojedinaca ili društvenih skupina, a ne od stručnjaka ili političara (Slavuj Borčić i Šakaja, 2017).

Početkom 1970-ih nastaju studije o primjeni subjektivnih mjera kvalitete života. Neki autoru koji su koristili subjektivne pokazatelje u svojim radovima su Bradburn (1969.), Knox (1976.), Knox i MacLaren (1978.) i MacLaren (1981.). (Pacione, 1982.) Knox je proveo istraživanje na sjeveroistoku Škotske, gdje putem subjektivnih pokazatelja istražuje zadovoljstvo, očekivanja i stavove stanovnika (Slavuj Borčić i Šakaja, 2017). Subjektivni pokazatelji nadopunjavaju objektivne pokazatelje na način da pridonose novu dimenziju zadovoljstva stanovnika koji čine neku zajednicu, pomoću njih se saznaje na koji način stanovnici percipiraju i procjenjuju okolinu u kojoj žive (Pacione, 1982). Odnose se na viziju pojedinaca, njihova uvjerenja, vrijednosti i želje, zadovoljstvo ili nezadovoljstvo u različitim dimenzijama života. Određeno mjesto ima različito značenje za različite ljude i svatko ga

doživljava na svoj osobiti način (Slavuj Borčić i Šakaja, 2017). Tako subjektivna mjerenja tako postaju nadopuna objektivnim pokazateljima, a neki čimbenici koji utječu na subjektivno blagostanje stanovnika su obiteljski odnosi, zajednica i prijatelji, financije, posao, zdravlje, osobna sloboda i vrijednost (Tonon, 2015). Ali, subjektivni pokazatelji imaju svoje nedostatke, jer svaki pojedinac drugačije percipira pojam zadovoljstva, a na njihovo poimanje mogu utjecati u kratkotrajna raspoloženja (Slavuj Borčić i Šakaja, 2017). Percepcije prebrzo variraju i previše su nestabilne da bi se pouzdano mjerile i kriteriji se mogu promjeniti s vremenom. Također, ne mogu se uspoređivati različite kulturne skupine jer svaka skupina ima svoje kriterije vrednovanja kvalitete života (Pacione, 1982).

U upotrebi objektivnih i subjektivnih pokazatelja postoji problem neusklađenosti. Malo je vjerojatno da će se teritorijalna jedinica subjektivne percepcije pojedinca točno podudarati s granicama administrativne jedinice koja se koristi za prikupljanje objektivnih podataka (Pacione, 1982). Ipak, društvena stvarnost sastavljena je od objektivne i subjektivne dimenzije. Objektivna dimenzija odnosi se na materijalno okruženje i društveno blagostanje, dok se subjektivna dimenzija odnosi na individualno zadovoljstvo životom analizirano na temelju procjene vlastitog života stanovnika (Tonon, 2015). Stoga, istraživanje kvalitete života nekog mjesta zahtjeva zajedničku upotrebu obje vrste pokazatelja za mjerenje društvenog i individualnog blagostanja. Ono što se u početku smatra objektivnom situacijom, upravo će individualno iskustvo biti ključni faktor koji će utjecati na percepciju određene domene. Na primjer, bez obzira na razinu kriminala, iskustvo pojedinca imat će učinak na percepciju sigurnosti u njegovom susjedstvu (Pacione, 1982).

Postoje dva različita pristupa u istraživanju kvalitete života. Prvi pristup je skandinavski (koristili su ga utjecajni skandinavski istraživači poput Eriksona i Uusitaloa). U ovom pristupu fokus je na objektivnim pokazateljima, odnosno na statističkim pokazateljima kojima se mjeri kvaliteta života. Drugi pristup je američki (koristili su ga američki psiholozi Campbell i Converse). U ovom pristupu fokus je na subjektivnim pokazateljima pomoću kojih stanovnici procjenjuju kvalitetu života (Slavuj, 2012b).

3.2.4. Domene u istraživanju kvalitete života

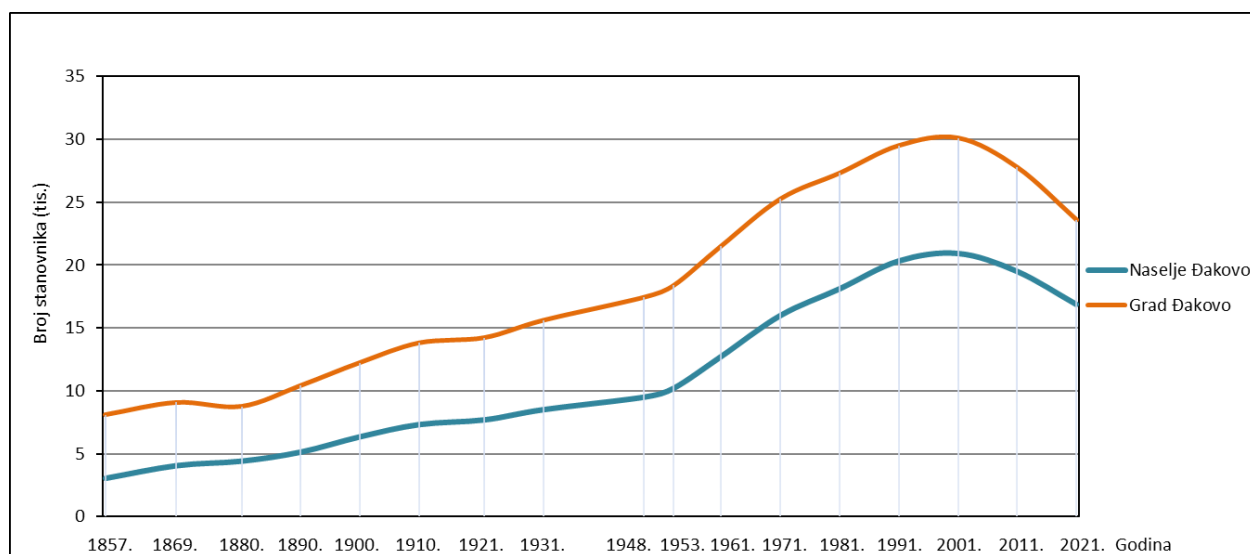
S obzirom na to da je kvaliteta života prilično složen pojam, za njezino jasnije razumijevanje korisno ga je podijeliti na određene sastavnice, odnosno domene. Ne postoji univerzalno pravilo niti popis domena kojih se treba pridržavati prilikom istraživanja kvalitete života nekog mjesta (Slavuj, 2012a). Kroz različite domene, stanovnici nekog mjesta procjenjuju različita područja njihovih života. U ovom radu procjenjivat će se zadovoljstvo kroz domene: stanovanje, materijalno blagostanje, zdravlje, sigurnost, komunalni i urbani sadržaji, okoliš i zadovoljstvo životom.

U domeni stanovanja procjenjuje se sobnost, stambeni status, veličina stambenog prostora i zadovoljstvo uvjetima stanovanja. Stanovanje predstavlja fizički i emocionalni temelj kvalitete života (Slavuj, 2012a). Zadovoljstvo stambenim uvjetima značajno ovisi i o razini opremljenosti stambene okoline. Visoka razina zadovoljstva stanovanjem uključuje pozitivne dojmove o međususjedskim odnosima, fizičkom stanju okoline i atraktivnosti lokacije. S druge strane, ako postoji značajna zapuštenost zgrada i osjećaj nesigurnosti, to negativno utječe na percepciju i ukupno zadovoljstvo stanovanjem (Svirčić Gotovac i dr., 2021). U domeni materijalnog blagostanja procjenjuje se financijska sigurnost i mogućnosti, dok se u domeni fizičkog blagostanja procjenjuje zdravlje stanovnika i dostupnost zdravstvenih usluga. Dostupnost i blizina zdravstvenih usluga vrlo bitna je starije društvene skupine društvene jer su manje pokretni i samostalni u kretanju gradom. Također, dostupnost i drugih društvenih sadržaja i usluga kao što su vrtić, osnovna škola, ambulanta, ljekarna, trgovine, dječja igrališta su vrlo bitan aspekt za dobru kvalitetu svakodnevnog života svih društvenih grupa. Kvaliteta prometnica, dobra prometna povezanost i održavanje čistoće i urednosti ulica vrlo su bitan aspekt dobre kvalitete života u gradu. Nedostatak parkirališnog prostora te loša kvaliteta nogostupa i prometnica utječu na atraktivnost određenog mjesta za život. Sigurnost nekog susjedstva vrlo je bitan aspekt kvalitete života jer utječe na važne elemente života kao što je odnos prema imovini i ima utjecaj na svakodnevne aktivnosti kao što su kretanje tijekom dana i noći te svakodnevna socijalna interakcija sa susjedima (Slavuj, 2012a).

4. Demografska obilježja grada Đakova

4.1. Ukupno kretanje broja stanovnika

Godine 1945. društveno vlasništvo postaje novi temelj gospodarskih odnosa. Tada se počinje provoditi prisilna kolektivizacija na selu koja je dovela poljoprivrednu proizvodnju do potpunog sloma. U tim okolnostima stanovništvo iz okolnih sela doseljava u grad i nadoknađuju nedostatak prirodnog prirasta te grad 1953. godine prvi puta prelazi 10 000 stanovnika. Napuštanjem državnog planskog gospodarstva Đakovo napreduje sve brže i 1971. godine broji gotovo 16 000 stanovnika. Nadalje, grad postaje industrijsko, srednjoškolsko i kulturno središte svoje šire okolice te najveći broj stanovnika doseže 2001. godine kada je u gradu živjelo 20 912 stanovnika (Dean i Mažuran, 2000). Prvi pad stanovnika zabilježen je na popisu 2011. godine kada broj smanjio na 19 491 stanovnika. Negativni trend se nastavlja što je vidljivo iz posljednjeg popisa 2021. godine, gdje je u u devet naselja Grada Đakova živjelo je 23 577 stanovnika, a od toga je 16 875 (71,7 %) živjelo u naselju Đakovu (sl. 3).

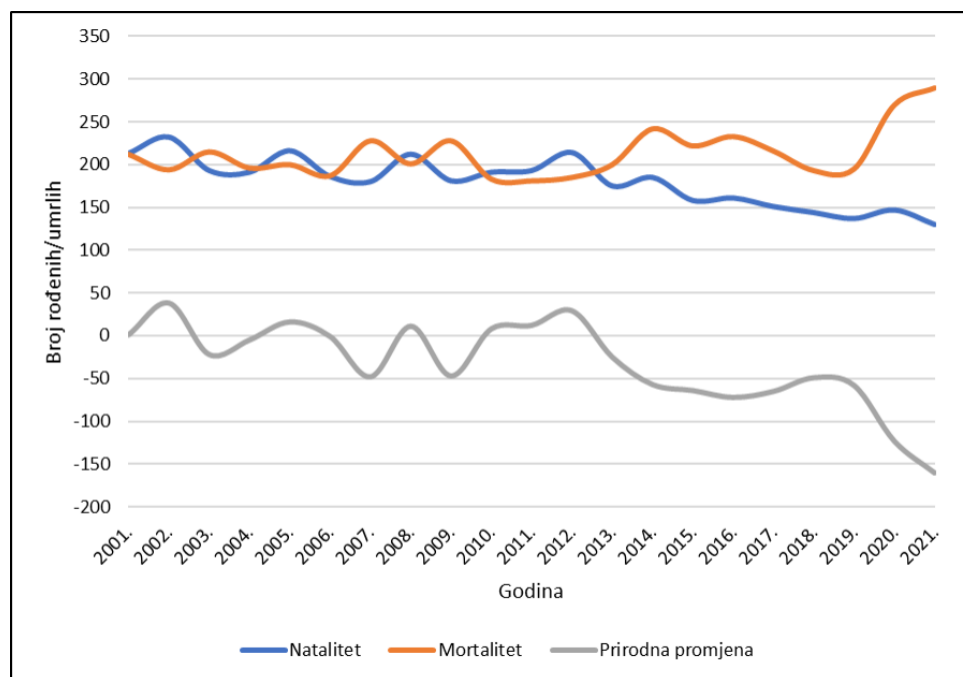
Sl. 3. Ukupno kretanje stanovništva Grada Đakova i grada Đakova 1857. – 2021. godine

Izvor: Naselja i stanovništvo Republike Hrvatske 1857. - 2001.; Popis stanovništva, kućanstava i stanova, 2011: stanovništvo prema starosti i spolu po naseljima; Popis stanovništva, kućanstava i stanova 202: stanovništvo prema starosti i spolu po naseljima., DZS, Zagreb, www.dzs.hr

Prema popisu iz 2011. godine, od ukupno 19 491 stanovnika, više od polovice, odnosno 10 244 stanovnika, živjelo je u naselju od rođenja. Od preostalih stanovnika, 5 842 osobe doselile su iz drugih gradova ili općina s područja Republike Hrvatske, dok se 3 402 stanovnika doselilo iz inozemstva. Migracijski saldo za razdoblje 2011. - 2021. iznosio je -1 984.

4.2. Prirodno kretanje stanovništva

U promatranom razdoblju od 2001. do 2021. godine u naselje Đakovo oscilira s obzirom na broj rođenih i umrlih do 2013. godine, od kada je sve do 2021. zabilježen stalni pad stanovništva (sl. 4). Najveći broj živorođenih zabilježen je 2002. godine (232), kada je i prirodni prirast stanovništva bio najveći (38). U posljednjih pet godina zabilježen je najmanji broj živorođenih. Najveći broj umrlih zabilježen je 2021. godine (290), kada je i prirodni pad bio najveći (-160). U ovih promatranih 20 godina u Đakovu se rodilo 3790 osoba, a umrla je 4471 osoba, što rezultira negativnom prirodnom promjenom te prirodnim smanjenjem od 681 stanovnika.

Sl. 4. Prirodno kretanje stanovništva grada Đakova 2001. – 2021.

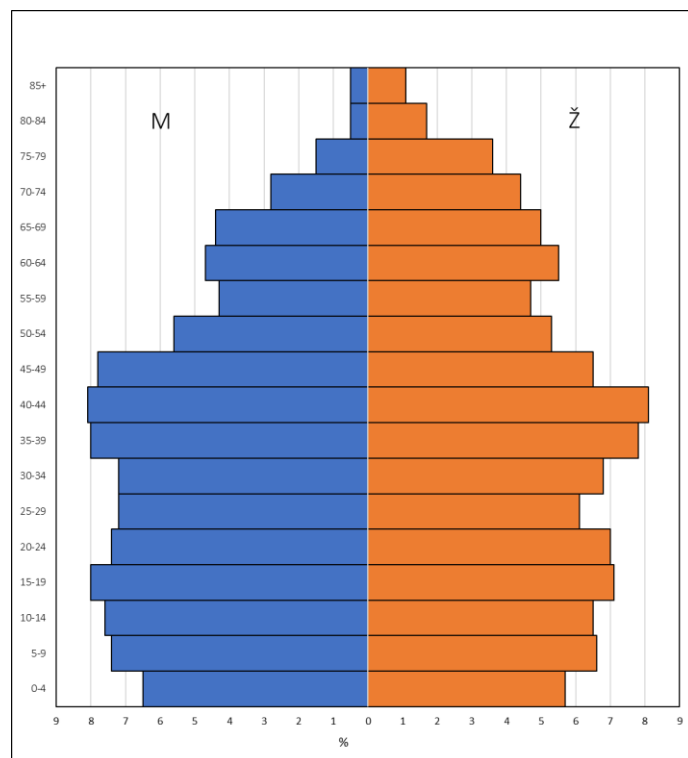
Izvor: Rođeni po naseljima 2001. - 2013; Ukupno rođeni prema vitalitetu, a živorođeni prema spolu, mjestu rođenja i bračnosti (po naseljima), 2014. - 2021; Umrla po naseljima 2001. - 2013; umrla prema spolu, liječenju, tko je dao podatke o uzroku smrti i umrla dojenčad prema spolu (po naseljima), 2014. - 2021.

4.3. Dobno-spolna struktura

Sastav stanovništva prema dobi i spolu uvjetovan je prirodnim kretanjem stanovništva te je pod utjecajem društvenih i gospodarskih zbivanja. Sastav prema dobi jedan je od najvažnijih pokazatelja stanovništva nekog područja, iz njega se može vidjeti prošlost, sadašnjost i nadzire se budućnost kretanja stanovništva. Određuju ga natalitet, mortalitet, migracije i vanjski čimbenici poput ratova, kriza i prirodnih katastrofa. Promjene u sastavu prema dobi i spolu su dugoročne te određuju buduće promjene u prirodnom kretanju stanovništva (Nejašmić, 2005).

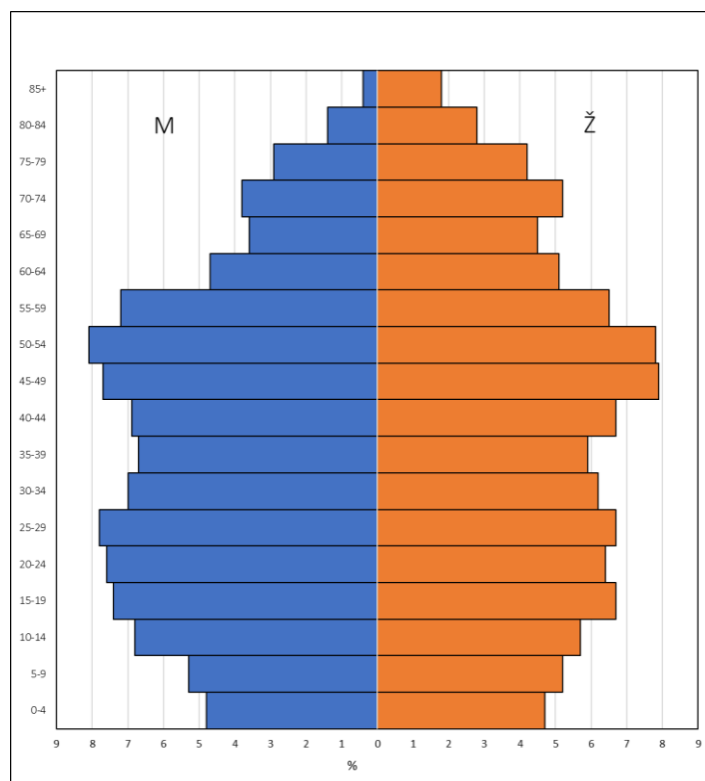
Kako bi se mogle popratiti promjene u sastavu stanovništva u posljednjih dvadeset godina, prikazane su dobno-spolne strukture za 2001., 2011. i 2021. godinu (sl. 5,6,7) Prema popisu 2021. u gradu Đakovu živjelo je 13,5 % stanovnika u dobi do 14 godina, 65,1 % stanovnika u dobi između 15 i 64 godine i 21,3 % stanovnika u dobi od 65 i više godina. Usporednom ovih triju grafičkih priloga vidljivo je sužavanje baze piramide kroz godine. Dobne skupine (0-14) s godinama su se smanjivale, pa je tako 2001. u toj skupini bilo 20,1 % stanovnika, 2011. 16,2 %, a 2021. 13,5 %. U ovoj dobnoj skupini na sva tri popisa prevladavaju muška djeca (2001. $k_m=107,3$, $k_f=93,2$; 2011. $k_m=101,7$, $k_f=98,3$; 2021. $k_m=102,4$, $k_f=97,7$). To se moglo i pretpostaviti s obzirom da se u prosjeku rađa 5-6 % više muške djece (Nejašmić, 2005).

U ukupnom broju stanovnika na području grada Đakova 2021. godine živio je nešto veći broj žena (52 %) od muškaraca (48 %), pa tako koeficijent feminiteta iznosi 109,2, a koeficijent maskuliniteta iznosi 91,5. Slična situacija je bila i na prošla dva popisa (2001. $k_m=93,8$, $k_f=106,6$; 2011. $k_m=93,2$, $k_f=107,2$)

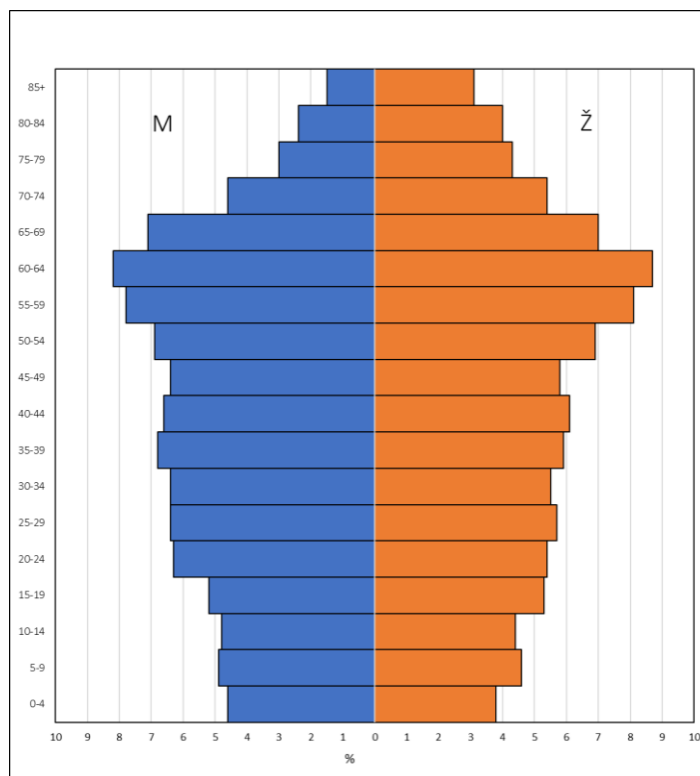
Sl. 5. Dobno-spolna struktura stanovništva grada Đakova 2001. godine

Izvor: Popis stanovništva, kućanstava i stanova, 2001: stanovništvo prema starosti i spolu po naseljima, DZS, Zagreb, www.dzs.hr

Sl. 6. Dobno-spolna struktura stanovništva grada Đakova 2011. godine

Izvor: Popis stanovništva, kućanstava i stanova, 2011.: stanovništvo prema starosti i spolu po naseljima, DZS, Zagreb, www.dzs.hr

Sl. 7. Dobno-polna struktura stanovništva grada Đakova 2021. godine

Izvor: Popis stanovništva, kućanstava i stanova, 2021: stanovništvo prema starosti i spolu po naseljima, DZS, Zagreb, www.dzs.hr

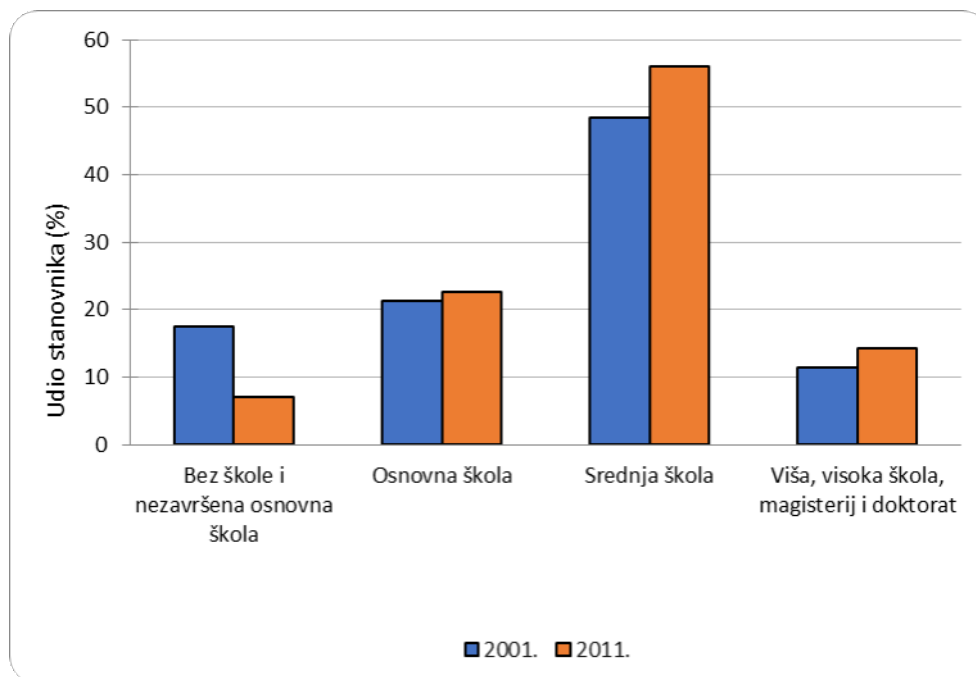
Demografsko starenje sve više zahvaća mnoge populacije i smatra se da je stanovništvo staro ili kontraktivno kada je osnovica piramide znatno sužena, a srednji dio je ispupčen te piramida poprima oblik urne. Obilježava ga niska stopa rodosti i smrtnosti i dolazi do prirodne depopulacije (Nejašmić, 2005). Godine 2021. stanovništvo grada Đakova pripadalo je starom tipu stanovništva, što je vidljivo i na slici 3. Kako se broj mladih s vremenom se više smanjivao, tako je sve više rastao broj starih stanovnika. Godine 2001. postotak stanovnika koji imaju 65 ili više godina iznosio je 12,9 %, 2011. 15,4 % i 2021. porastao je na 21,3 %. Indeks starosti 2021. godine iznosio je 158,6, znači da u Đakovu živi puno više starijih nego mladih ljudi.

Općenito životni vijek žena je duži od muškaraca pa tako u dobnim skupinama (65 i više) brojčano prevladavaju žene i dolazi do spolne neravnoteže. Prema tome udio žena u dobnim skupinama (65 i više) 2001. godine je bio 63,7 %, 2011. 62,2 % a 2021. 58,3 %. Koeficijent feminiteta 2021. godine iznosio je 139,7. U dobnim skupinama (75 i više) spolna neravnoteža dolazi još više do izražaja i koeficijent feminiteta 2021. iznosio je 180,3.

4.4. Obrazovna struktura

“Obrazovna struktura stanovništva prikazana je za stanovništvo staro petnaest i više godina, a definira se prema najvišoj razini postignutog obrazovanja u obrazovnom sustavu” (Klempić Bogadi i dr. 2018, 52). Školstvo u Đakovu ima dugu tradiciju, postoji još od srednjeg vijeka. Prvu pučku školu u Đakovu osnovao je biskup Josip Antun Čolnić 1751. godine. Najstarija visokoškolska ustanova u Slavoniji je Visoka filozofsko- teološka škola koju je osnovao biskup Antun Mandić 1806. godine. Katolički bogoslovni fakultet u Đakovu nastavlja tradiciju studija filozofije i teologije dugu više od dva stoljeća te djeluje sve do danas. U doba Strossmayerovog biskupovanja nastaju škole na svim razinama, od predškolskog uzrasta do visokih škola.) Danas na području grada Đakova djeluju tri osnovne škole (OŠ „Vladimir Nazor”, OŠ „Ivan Goran Kovačić” i OŠ “Josip Antun Čolnić”) te tri srednje škole (Gimnazija “Antun Gustav Matoš”, Ekonomska škola “Braće Radić” i Srednja strukovna škola “Antun Horvat”) (Strategija gospodarskog razvoja, 2019).

Najviša postignuta razina obrazovanja stanovnika grada Đakova 2011. podignuta je u odnosu na 2001. godinu (sl. 8). Godine 2001. u Đakovu je živjelo 17,7 % stanovnika bez škole ili nezavršene osnovne škole, dok se 2011. taj udio značajno smanjio te je postotak stanovnika bez škole ili nezavršene osnovne škole pao na 7 %. Udio stanovnika sa završenom osnovnom školom je nešto porastao 2011. (22,6 %) u odnosu na 2001. godinu (21,3 %). Također se i povećao udio stanovnika sa završenom srednjom školom koji je 2001. iznosio 48,5 %, a 2011. godine je više od pola stanovnika imalo završenu srednju školu (56,1 %). Postotak visokoobrazovanog stanovništva 2001. je iznosio 11,4 %, a 2011. godine taj postotak raste na 14,3 %.

Sl. 8. Obrazovna struktura stanovništva grada Đakova 2001. i 2011. godine

Izvor: Stanovništvo staro 15 i više godina prema spolu i završenoj školi, po naseljima, Popis 2001.; Stanovništvo staro 15 i više godina prema najvišoj završenoj školi, Popis 2011.

4.5. Socioekonomska struktura

Kako bi se stvorila socioekonomska slika određenog prostora, bitno je utvrditi ekonomska obilježja stanovništva tog prostora koje je staro petnaest i više godina. Broj stanovnika i dobna struktura dva su najvažnija čimbenika koja određuju obujam radne snage, a sa sve većim produžetkom obrazovanja smanjuje se udio mladih u radnoj snazi (Klempić Bogadi, 2018). “Ekonomski aktivno stanovništvo čine zaposlene osobe i nezaposlene osobe, dok ekonomski neaktivno uključuje umirovljenike, osobe koje se bave obvezama u kućanstvu, učenike i studente te ostale neaktivne osobe” (Klempić Bogadi i dr. 2018, 53).

U gradu Đakovu 2011. godine bilo je ukupno 16340 radno sposobnog stanovništva (tab. 2). Nadalje, radno sposobno stanovništvo se dijeli na aktivno i ekonomski neaktivno. Ekonomski aktivno stanovništvo obuhvaća zaposleno i nezaposleno stanovništvo. Stopa aktivnosti pokazuje omjer aktivnog i ukupnog stanovništva (Nejšmić, 2005). U gradu Đakovu 2011. godine bilo je 7 452 ekonomski aktivnih stanovnika, a stopa aktivnosti iznosila je 38,2 %. Niska razina aktivnosti nekog mjesta odraz je depopulacije i starenja, a Đakovo ima visok postotak starog stanovništva. Muškarci nešto više sudjeluju u radnoj snazi od žena (tab. 3).

Stopa aktivnosti muškog stanovništva je nešto veća u odnosu na žensko stanovništva 42,1 %, stopa aktivnosti ženskog stanovništva iznosi 34,7 %. „Stopa zaposlenosti jest postotni udio zaposlenih u radno sposobnom stanovništvu“. Stopa zaposlenosti u gradu Đakovu također je niska te je 2011. godine iznosila 37,2 %. Ekonomski neaktivno stanovništvo čine umirovljenici, osobe koje se bave obvezama u kućanstvu, učenici ili studenti i ostale neaktivne osobe. U gradu Đakovu 2011. godine bilo je 8 884 neaktivne osobe. Skoro polovicu ekonomski neaktivnog stanovništva čine umirovljenici (48 %), što je odraz velikog broja starog stanovništva u gradu. Muškarci su zaposleni u nešto većem broju od žena, dok su žene brojnije u ekonomski neaktivnom stanovništvu.

Tab. 2. Stanovništvo grada Đakova prema aktivnosti 2011. godine

Ukupno	Aktivno				Ekonomski neaktivno					
	Ukupno	Zaposleni	Nezaposleni	%	Ukupno	Umirovljenici	Osobe koje se bave obavezama u kućanstvu	Učenici ili studenti	Ostale neaktivne osobe	%
16.340	7.452	6.078	1.374	45,6	8.884	4.284	977	2.041	1.582	54,4

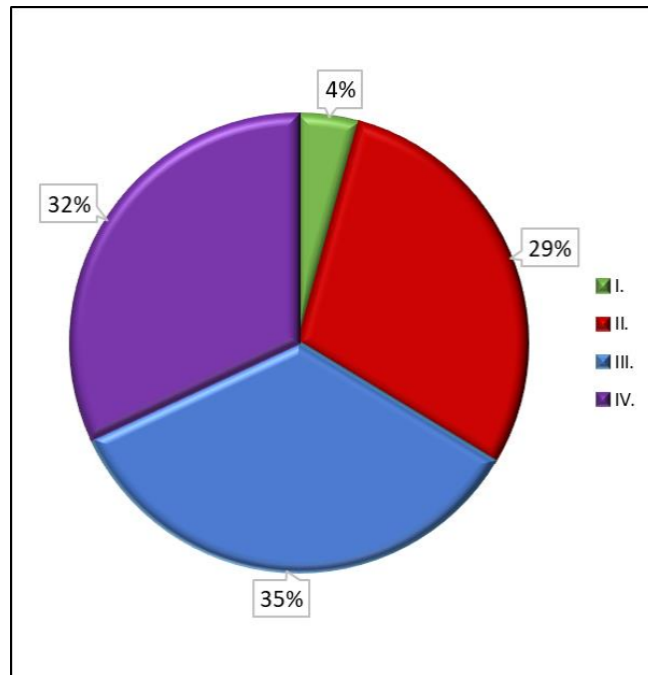
Izvor: Stanovništvo staro 15 i više godina prema trenutačnoj aktivnosti I spolu, Popis 2011.

Tab. 3. Stanovništvo grada Đakova prema spolu i aktivnosti 2011. godine

	Aktivno				Ekonomski neaktivno					
	Ukupno	Zaposleni	Nezaposleni	%	Ukupno	Umirovljenici	Osobe koje se bave obavezama u kućanstvu	Učenici ili studenti	Ostale neaktivne osobe	%
M	3.955	3.251	704	53,1	3.860	2.059	12	988	801	43,4
Ž	3.497	2.827	670	46,9	5.024	2.225	965	1.053	781	56,6

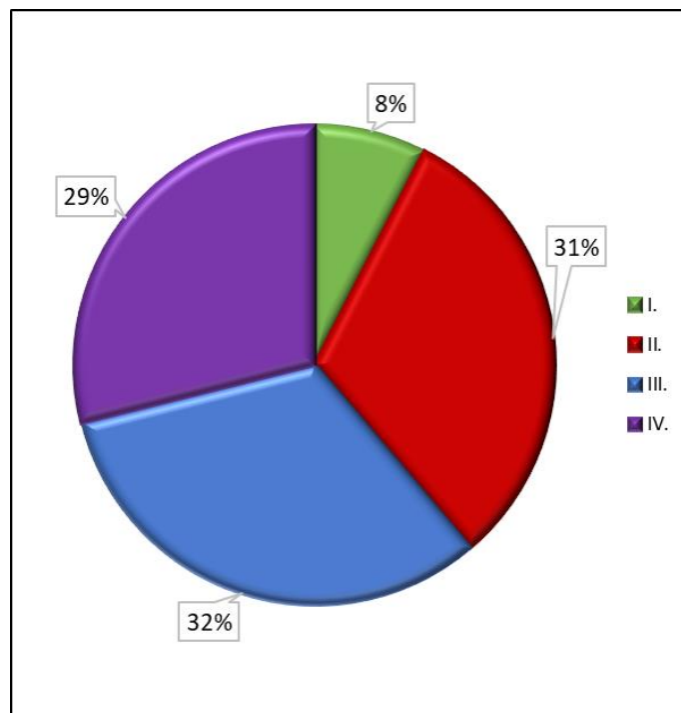
Izvor: Stanovništvo staro 15 i više godina prema trenutačnoj aktivnosti i spolu, Popis 2011.

“Osnovna razdioba aktivnog stanovništva obavlja se po granama djelatnosti u kojima stječu sredstva za život” (Nejašmić, 2005, 198). Te djelatnosti su razvrstane u četiri sektora - primarni, sekundarni, tercijarni i kvartarni sektor djelatnosti. Udjeli stanovništva po tim sektorima pokazatelj je društveno-gospodarske razvijenosti određenog mjesta (Nejašmić, 2005). Kada se usporedbi struktura na razini Grada i naselja 2011. godine (sl. 9 i 10), u samom naselju je veći udio u tercijarnom i kvartarnom sektoru dok je na razini Grada veći udio zaposlenih u primarnom i sekundarnom sektoru djelatnosti. U strukturi aktivnog stanovništva 2011. godine u grad Đakovu najviše je zaposlenih u tercijarnom sektoru (35 %), zatim u kvartarnom (32 %), pa u sekundarnom (29 %) i najmanje ih je zaposleno u primarnom sektoru (4 %).

Sl. 9. Struktura stanovništva po sektorima djelatnosti grada Đakova 2011. godine

Izvor: Zaposleni prema područjima djelatnosti, Popis 2011.

Sl. 10. Struktura stanovništva po sektorima djelatnosti Grada Đakova 2011. godine

Izvor: zaposleni prema područjima djelatnosti, starosti i spolu, Popis 2011., DZS, Zagreb, www.dzs.hr

Položaj grada i Đakova i njegovih prigradskih naselja u srednjišnjem djelu plodne ravnice omogućuje gradu velik potencijal bogate poljoprivrede proizvodnje. Međutim, na području Grada sve se više smanjuju poljoprivredne površine, dolazi do stagnacije poljoprivrede te se sve više stanovnika zapošljava u tercijarnim i kvartarnim djelatnostima (Strategija gospodarskog razvitka, 2019). Poljoprivredne površine zauzimaju čak 78 % ukupne površine Grada Đakova, a od toga oranice zauzimaju 90,8 %, livade 4,7 %, pašnjaci 2,8 %, voćnjaci 1,3 % i vinogradi 0,4 % površine. Šumsko zemljište zauzima 11,7 % površine (PPU, 2006). Razmještaj poslovnih subjekata na prostoru Grada poprilično je neujednačen (sl. 11) te se glavnina gospodarskih djelatnosti nalazi na prostoru gradskog naselja Đakovo. U naselju se nalazi 91 % poslovnih subjekata te 95,3 % zaposleni. U većini ostalih naselja nalaze se poslovni subjekti trgovine i tek u ponekim prerađivačke industrije, dok u nekim naseljima uopće nema poslovnih subjekata (PPU, 2006).

Sl. 11. Razmještaj poslovnih subjekata na prostoru Grada Đakova

Izvor: SRPJ, 2013., Prostorni plan uređenja Grada Đakova, 2006.

Struktura djelatnosti Grada Đakova je heterogena, odnosno zastupljene su sve gospodarske djelatnosti. Prema broju poslovnih subjekata 2015. godine, vodeća djelatnost bila je trgovina na veliko i malo (104), slijedi prerađivačka industrija (66) te građevinarstvo (54). Što se tiče broja zaposlenih, 2015. godine najviše zaposlenih je bilo u prerađivačkoj industriji s 31,9 %, u građevinarstvu ih je bilo zaposleno 21,6 % te je u djelatnosti trgovine na veliko i malo bilo zaposleno 14,7 % na razini Grada Đakova (Strategija gospodarskog razvoja, 2019). Djelatnost koja dominira u prerađivačkoj industriji je proizvodnja hrane i pića s 36,4 % zaposlenih, slijedi proizvodnja namještaja s 11,3 % (tab. 4) (PPU, 2006).

Tab. 4. Zaposleni u prerađivačkoj industriji na prostoru Grada Đakova 2001. godine

Djelatnost	Zaposleni (%)
Proizvodnja hrane i pića	36,4
Proizvodnja tekstila	0,5
Prerada drva	4
Izdavačka i tiskarska djelatnost	2,6
Proizvodnja kemijskih proizvoda	5,7
Proizvodnja proizvoda od gume	4,3
Proizvodnja nemetalnih proizvoda	0,2
Proizvodnja proizvoda od metala	0,3
Proizvodnja strojeva i uređaja	4,5
Proizvodnja el. i optičke opreme	0,05
Proizvodnja namještaja	11,3

Izvor: Prostorni plan uređenja Grada Đakova, 2006.

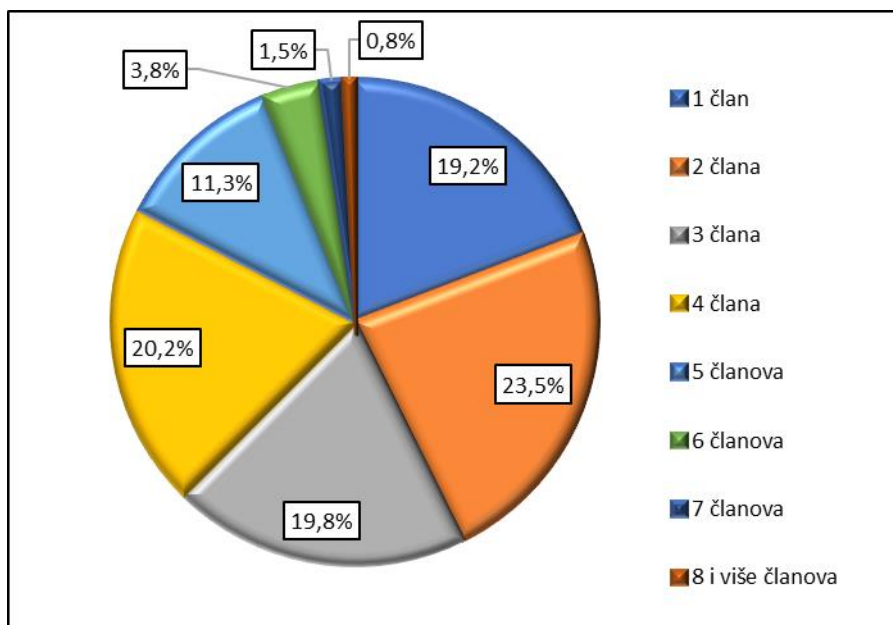
Razvoj turizma na području Grada Đakova baziran je prirodnim potencijalima, graditeljskom baštinom, manifestacijama, turističko-ugostiteljskim sadržajima, vinskom turizmu i lovištima. Na prostoru grada postoji ukupno pet turističko-ugostiteljskih kapaciteta (tri pansiona, hotel i motel), od kojih su njih četiri smješteni na prostoru grada Đakova. Na području turizma ipak se ističe gradsko naselje Đakovo svojim ugostiteljskim, kulturno-povijesnim i rekreacijskim sadržajima te geoprometnim položajem. Od kulturnih manifestacija na području grada brojem posjetitelja svakako se ističu "Đakovački vezovi". Među turističkim potencijalima ističu se Državna ergela lipicanaca i Pastuharna u okviru Državne ergele, koja se nalazi nedaleko od gradskog naselja, te sakralni objekti i muzeji na području grada. Od kupališno-rekreacijskih poznati su gradski bazeni na području grada, gradski bajeri te nekoliko jezera nedaleko izvan grada (Strategija gospodarskog razvoja, 2019).

4.6. Struktura kućanstava

Kućanstvo je skup osoba koje zajedno stanuju i zajednički troše dio svojih prihoda. Pojam kućanstva se razlikuje od pojma obitelji. Pojam obitelji se odnosi na skupinu osoba povezanih bračnim i krvnim vezama sa zajedničkim stanovanjem i potrošnjom, te se razlikuje uži (bračni par s djecom, bez djece ili roditelj s djecom) i širi tip obitelji (djeca, roditelji, bake i djedovi). S druge strane, kućanstvo se može sastojati od jedne ili više užih obitelji, ali može uključivati i članove koji ne pripadaju nijednoj užoj obitelji u kućanstvu. Također, razlikuju se privatna i institucionalna kućanstva. Privatna kućanstva mogu biti obiteljska i neobiteljska. Pod pojmom institucionalnih kućanstva se misli na ustanove koje skrbe o smještaju i prehrani pojedinih skupina stanovništva, npr. dom za starije osobe (Nejašmić, 2005).

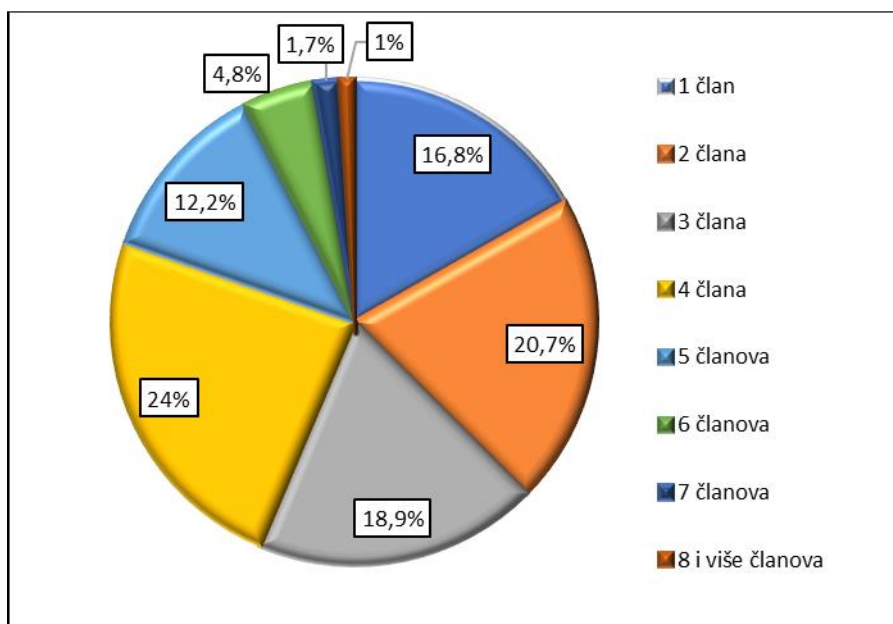
Godine 2001. na području grada Đakova bilo je 6 378 kućanstava, 2011. broj kućanstava opada te se taj broj smanjio na 6 301 (sl. 12 i 13). “Struktura kućanstava održava prošle trendove fertiliteta, nupcijaliteta, mortaliteta i migracija, ali i determinira buduće trendove u tim demografskim procesima” (Klempić Bogadi i dr. 2018, 43).

Kada se usporede 2001. i 2011. godina, uočava se povećanje samačkih, dvočlanih i tročlanih kućanstava, dok se udio ostalih kućanstava smanjio. Dok je 2001. bilo najviše četveročlanih kućanstava, 2011. godine najveći udio zauzimaju dvočlana kućanstva. Zbog smanjene stope nataliteta, demografskog starenja i tercijarizacije društva kroz godine, došlo je i do povećanja udjela samačkih kućanstava te općenito smanjena broja članova po kućanstvima. U gradu Đakovu 2011. godine 19074 stanovnika živjelo je u 6301 kućanstvu. Što se tiče strukture kućanstava prema broju članova, najviše je bilo četveročlanih kućanstava (24 %), slijede dvočlana kućanstva (20,7 %), i tročlana (18,9 %) te samačka kućanstva (16,8 %) Zatim peteročlana (12,2 %) te šesteročlana (4,8 %), a najmanji udio zauzimaju sedmeročlana (1,7%) i kućanstva s osam i više članova (1 %). Prosječna veličina kućanstva u gradu Đakovu 2011. godine iznosila je 3,03 člana.

Sl. 12. Kućanstva grada Đakova prema broju članova 2001. godine

Izvor: Kućanstva 1) prema broju članova, po naseljima, Popis 2001.

Sl. 13. Kućanstva grada Đakova prema broju članova 2011. godine

Izvor: Privatna kućanstva prema broju članova, Popis 2011.

Godine 2001. bilo je 82 % obiteljskih i 18 % neobiteljskih kućanstava, a 2011. bilo je 80 % obiteljskih i 20 % neobiteljskih kućanstava (tab. 5). Dakle, godinama je došlo je do smanjenja obiteljskih kućanstava i porasta samačkih kućanstava. Na porast samačkih kućanstava utječu neke društvene promjene poput porasta životnog standarda, promjena u stavovima prema braku i općenito postupna promjena životnog stila (Klempić Bogadi i dr., 2018).

Tab. 5. Kućanstva grada Đakova 2001. i 2011. godine

	Ukupno	Obiteljska kućanstva	Neobiteljska kućanstva		
			Ukupno	Samačka kućanstva	Višečlana kućanstva
2001.	6378	5235	1143	1070	73
2011.	6301	5022	1279	1209	70

Izvor: Kućanstva prema obiteljskom sastavu i obiteljska kućanstva prema broju članova, po naseljima Popis 2001; Privatna kućanstva prema tipu i broju članova, Popis 2011.

Od institucionaliziranih kućanstava na području grada Đakova postoji dom za starije i nemoćne i nekoliko vjerskih institucija. Dom za starije i nemoćne Đakovo djeluje na jednoj lokaciji na površini od 6 780 m². Kapacitet ustanove je 240 ležaja, od kojih je 117 osoba smješteno u jedinici Doma koja je namijenjena pokretnim i funkcionalno neovisnim osobama, dok je u jedinici za pojačanu njegu i nadzor smješteno 123 osobe (Dom za starije i nemoćne Đakovo, n.d.).

5. Stambeni fond

Općenito, pojam stanovanja se shvaća kao svakodnevni život u stanu i stambenoj okolini. Razina kvalitete stanovanja ovisi o nekim karakteristikama kao što su veličina stambenog prostora, kvaliteta gradnje, udobnost samog stambenog prostora, lokacija stanovanja, itd... (Klempić Bogadi i dr., 2018). U strukturi stanova prema broju soba, najveći udio zauzimaju trosobni stanovi (26,5 %) i dvosobni stanovi (26,1 %) stanovi, zatim najmanji udio zauzimaju sedmerosobni (0,7 %) i stanovi s osam soba i više (0,3 %) (tab. 6).

Tab. 6. Struktura stanova prema broju soba grada Đakova 2001. godine

	Ukupno	1-sobni	2-sobni	3-sobni	4-sobni	5-sobni	6-sobni	7-sobni	8 i više soba
Broj	6.086	517	1.590	1.614	1.470	645	185	44	21
m ²	532.197	17.881	88.367	123.387	155.145	100.214	32.640	9.404	5.159

Izvor: Nastanjeni stanovi prema broju soba i vlasništvu, po naseljima, Popis 2001.

Od 2001. do 2021. godine broj stanova u gradu Đakovu u konstantnom porastu (tab. 7). U gradu je 2001. bilo 6545 stanova, taj broj 2011. raste na 7365, dok je na zadnjem popisu 2021. taj broj porastao na ukupno 7500 stanova. Dakle, došlo je do povećanja stambenog fonda. Iz ovih podataka se može vidjeti da je udio stanova namijenjenih za stalno stanovanje bio vrlo velik, ali s blagim smanjenjem kroz tri popisne godine. Godine 2001., gotovo svi stanovi (99,4 %) bili su korišteni za stalno stanovanje, u 2011. taj se udio neznatno smanjuje na 99,1 %, dok je u 2021. iznosio 98,7 %. Također, primjetan je značajan porast udjela napuštenih stanova te istovremeno smanjenje udjela nastanjenih stanova u 2021. godini. U ukupnom broju stanova namijenjenih za stalno stanovanje, udio napuštenih stanova 2001. godine iznosio je tek 0,4 %, u 2011. popeo se na 0,8 %, dok je u 2021. zabilježen izrazit skok na čak 19,8 %. Ovaj nagli rast napuštenih stanova upućuje na neke društvene čimbenike koji su utvrđeni ranije, kao što su demografski pad, starenje stanovništva te migracije stanovništva u veće gradove. Što se tiče stanova koji se koriste povremeno, broj stanova za odmor udvostručio se u razdoblju od 2001. do 2011., kada broj porasta na 42 stana. Međutim, do 2021. godine, njihov broj drastično opada na svega 9 stanova. Istovremeno raste broj stanova koji se koriste tijekom sezonskih radova u poljoprivredi, kao i stanova u kojima se obavlja samo djelatnost. Broj stanova za sezonske radove u poljoprivredi udvostručio se u razdoblju od 2011. do 2021. godine.

Tab. 7. Stanovi grada Đakova prema načinu korištenja 2001., 2011. i 2021. godine

	Stanovi za stalno stanovanje					Stanovi koji se koriste povremeno		Stanovi u kojima se samo obavljala djelatnost
	Ukupno	Ukupno	Nastanjeni	Privremeno nastanjeni	Napušteni	Stanovi za odmor	Uvrijeme sezonskih radova u poljoprivredi	
2001.	6545	6503	6086	392	25	19	1	22
2011.	7365	7300	6200	1043	57	42	/	22
2021.	7500	7401	5938	/	1463	9	44	46

Izvor: Stanovi prema načinu korištenja, po naseljima, Popis 2001., Stanovi prema načinu korištenja, Popis 2011., Stanovi prema načinu korištenja, po naseljima, Popis 2021.

Površina izgrađenog dijela unutar građevinskog područja grada povećavala se kroz vrijeme. Prema PPU, 2006, ona je iznosila 7,49 km². U izmjenama i dopunama PPU 2015., ona se širi na 8,5 km², a 2021. na 9,67 km² (PPU, 2006, Izmjene i dopune prostornog plana uređenja 2015, 2021). U strukturi namjene površina, udio stambene namjene ostao je gotovo nepromijenjen kroz godine. Tako je 2001. godine iznosio 8,2 %, 2015. blago pao na 8,1 %, dok se 2019. vratio na 8,2 %. Udio prostora mješovite namjene s pretežno stambenom namjenom iznosio je 47,1 % u 2015. godini, dok je do 2019. smanjen na 40,3 %. Istovremeno, udio stambeno-poslovnih površina porastao je s 3,5 % u 2015. na 4,1 % u 2019. godini (GUP 2008, Izmjene i dopune GUP-a 2015, 2019).

Sukladno stalnom porastu broja stanova tijekom godina, zabilježen je i rast ukupne kvadrature stanova. Tako je ukupna kvadratura stanova 2001. godine iznosila 561.800 m², 2011. godine narasla na 679.155 m², dok je 2021. dostigla 781.870 m² (tab. 8).

Tab. 8. Stanovi grada Đakova prema načinu korištenja (m²) 2001., 2011. i 2021. godine

m ²	Stanovi za stalno stanovanje					Stanovi koji se koriste povremeno		Stanovi u kojima se samo obavljala djelatnost
	Ukupno	Ukupno	Nastanjeni	Privremeno nastanjeni	Napušteni	Stanovi za odmor	Uvrijeme sezonskih radova u poljoprivredi	
2001.	561.800	559.356	532.197	25.811	1.348	955	50	1.439
2011.	679.155	674.736	590.646	80.550	3.540	3.125	/	1.273
2021.	781.870	774.063	648.715	/	125.348	784	3.549	3.474

Izvor: Stanovi prema načinu korištenja, po naseljima, Popis 2001., Stanovi (površine, m²) prema načinu korištenja, Popis 2011., Stanovi prema načinu korištenja, po naseljima, Popis 2021.

„Prema načinu gradnje, pretežiti dio stanova nalazi se u obiteljskim stambenim građevinama, koje prevladava na čitavom području grada. Stanovi u višestambenim zgradama najzastupljeniji su na Vijencu kardinala A. Stepinca, Ulici A. Cesarca i Splitskoj ulici” (Generalni urbanistički plan, 2008, 25, 26).

Središnji dio Đakova čini prostor najstarije naseljenosti grada, koja datira još iz srednjeg vijeka. Ulica Bana Jelačića bila je jedna od prvih potpuno naseljenih ulica u Đakovu već u 18. stoljeću, dok su okolne ulice poput Stjepana Radića, Alojzija Stepinca, Ante Starčevića i Kralja Tomislava tada bile tek djelomično naseljene. S vremenom su se ove ulice postupno razvijale i naseljavale. Tijekom 19. st. u južnom djelu Ulice pape Ivana Pavla II u 19. st počinju se graditi obiteljske kuće jednostavnijeg oblikovanja, uglavnom prizemnice. U više navrata u ovom dijelu grada kuće su se pregrađivale i proširivale. Područje oko ulice kralja Tomislava gradilo se u drugoj polovini 19. st. i prva dva desetljeća 20. st. U ovom dijelu grada uglavnom se nalaze nizovi jednostavnih obiteljskih kuća prizemnica, uz pokoju jednokatnicu. Južni dio grada, ulicu Petra Preradovića također karakteriziraju obiteljske kuće prizemnice (Generalni urbanistički plan, 2008).

Detaljni plan uređenja (DPU) „Pašin prolaz – Zapad” donesen je 1999. godine, obuhvaćajući površinu od 0,0212 km². Dvije godine kasnije, 2001., donesen je DPU „Sjever II”, koji pokriva područje od 0,26 km². Oba ova područja bila su planirana za pretežito stambenu namjenu, s naglaskom na obiteljsku stambenu izgradnju. Time su postali važan dio urbanističkog razvoja, usmjerenog prema stvaranju kvalitetnih uvjeta za obiteljsko stanovanje. (Generalni urbanistički plan, 2008).

Struktura stanova prema vrsti stambene zgrade pokazuje da većinu čine zgrade s jednim stanom, koje čine 65,1 % ukupnog broja stanova. To je tipično za manje urbane sredine, gdje samostojeće kuće ili jednostambeni objekti dominiraju. Nakon toga, zgrade s tri i više stanova čine 19,6 % ukupne strukture, dok zgrade s dva stana čine 15,2 %. Ovi podaci ukazuju na raznoliku strukturu stambenih objekata u gradu, s pretežitom prisutnošću samostojećih kuća ili jednostambenih objekata, dok su višestambene zgrade zastupljene u manjem postotku. Sukladno tome, više od polovina kućanstava (65,5 %) živjela je u stambenoj zgradi s jednim stanom, 19,5 % kućanstava živjelo je u zgradi s tri ili više stanova, a 15 % kućanstava živjelo je u zgradi s dva stana (tab. 9).

Najveći broj stambenih zgrada izgrađen je u razdoblju od 1961. do 1990., kada su pretežno prevladavale stambene zgrade s jednim stanom. Stambene zgrade s jednim stanom također dominirale i prije 1960-ih, što je tipičan oblik stanovanja manjih gradova u tom periodu. U 2006. godini i kasnije, primjećuje se značajan porast u gradnji zgrada s tri ili više stanova. Ovaj trend je karakterističan zbog modernizacije i urbanizacije, te zbog društvenih i ekonomskih promjena koje su uslijedile početkom 21. stoljeća.

Tab. 9. Stanovi grada Đakova prema godini gradnje, vrsti stambene zgrade i broju kućanstava 2011. godine

Stambena zgrada	Ukupan broj nastanjenih stanova	Razdoblje sagrađenosti									Broj kućanstava	Broj članova kućanstava
		Prije 1919.	1919. – 1945.	1946. – 1960.	1961. – 1970.	1971. – 1980.	1981. – 1990.	1991. – 2000.	2001. – 2005.	2006. i kasnije		
Ukupno	6.197	163	129	505	1243	1384	1156	694	285	353	6.290	19.055
S jednim stanom	4.037	104	103	390	918	810	761	486	164	109	4.120	13.383
S dva stana	943	29	19	43	172	233	196	108	47	23	945	2.689
S tri ili više stanova	1.217	30	7	72	153	341	199	100	74	221	1.225	2.983

Izvor: Nastanjeni stanovi prema godini gradnje, vrsti zgrade i broju kućanstava u stanu, Popis 2011.

Što se tiče opremljenosti nastanjenih stanova, gotovo svi stanovi u urbanom području opremljeni su osnovnim infrastrukturnim instalacijama. Tako 99,5 % stanova ima zahod, 98,6 % ima kupaonicu, a 99,8 % je opremljeno kuhinjom. Slično tome, gotovo svi stanovi imaju pristup vodovodu (99,7 %), kanalizaciji (99,6 %) i električnoj energiji (99,9 %). Jedino odstupanje primjećuje se u instalaciji plina, koji je prisutan u 72,9 % stanova. Općenito, opremljenost stanova je na vrlo visokoj razini, s gotovo univerzalnim pristupom osnovnim uslugama, što je očekivano s obzirom da je Đakovo urbana sredina (tab. 10).

Tab. 10. Nastanjeni stanovi grada Đakova prema pomoćnim prostorijama i instalacijama 2011. godine

Ukupan broj nastanjenih stanova	Stanovi koji imaju			Stanovi s instalacijama				Stanovi sa sljedećim kombinacijama pomoćnih prostorija			
	zahod	kupaonicu	kuhinju	vodovoda	kanalizacije	električne energije	plina	kuhinja, zahod i kupaonica	kuhinja i zahod	samo kuhinja	bez kuhinje, kupaonice i zahoda
6.200	6.167	6.114	6.189	6.179	6.177	6.196	4.518	6.106	51	26	/

Izvor: Nastanjeni stanovi prema pomoćnim prostorijama i instalacijama, Popis 2011.

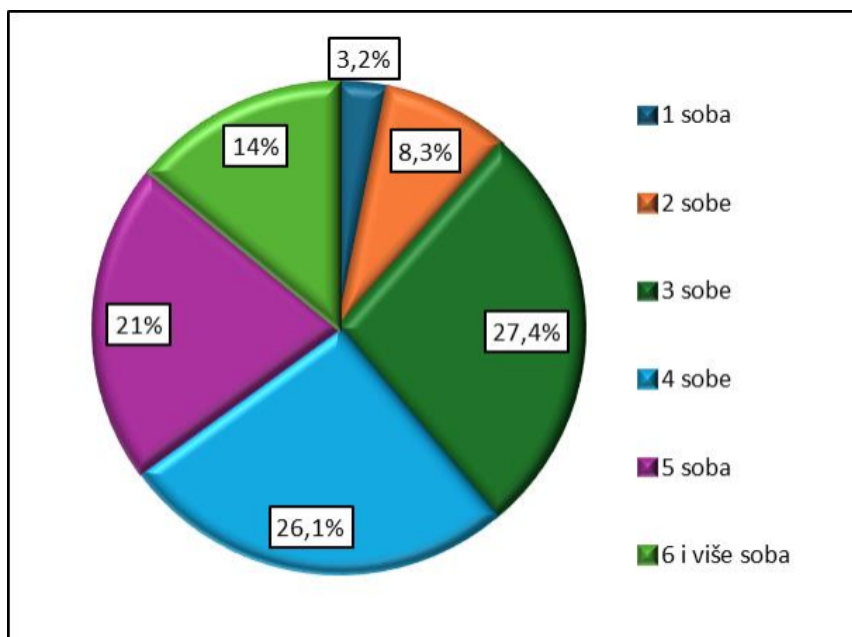
6. Rezultati

U ovom dijelu rada biti će analizirani podaci provedenog anketnog istraživanja. Ovim dijelom istraživanja željelo se steći uvid u subjektivnu procjenu kvalitete života stanovnika na području grada Đakova. Pomoću anketnog upitnika analizirane su domene: stanovanje, materijalno blagostanje, zdravlje, sigurnost, komunalni i urbani sadržaji, okoliš i zadovoljstvo životom.

6.1. Stanovanje

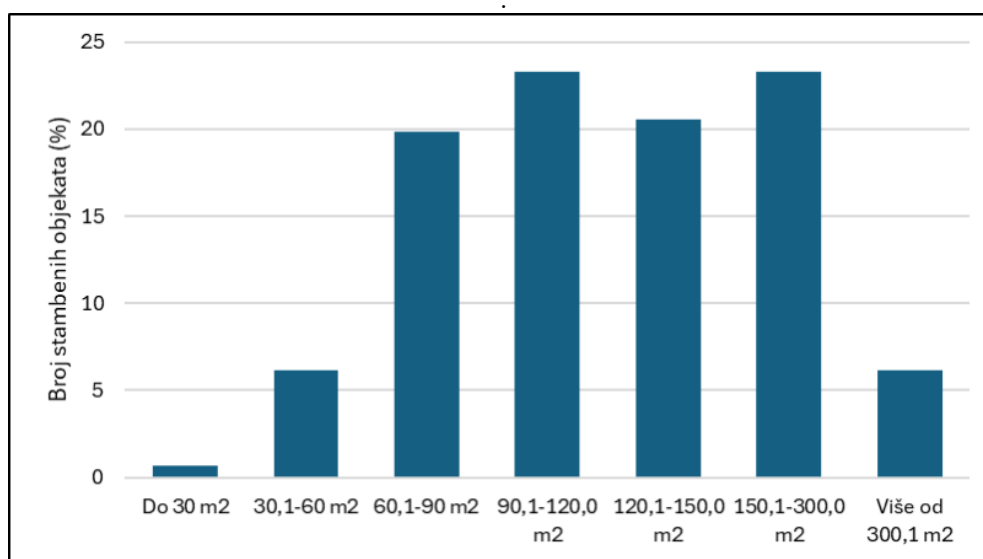
Kako bi se stekao bolji uvid u zadovoljstvo stambenih uvjeta i okoline u kojoj ispitanici žive, postavljena su im pitanja što se tiče sobnosti, stambenog statusa, veličine stambenog prostora, veličine kućanstva te da ocjene neke elemente koji su vezani za stambeni prostor i okolinu u kojoj žive. Najviše stanovnika živi u stambenom objektu s tri sobe (27,4 %) i četiri sobe (26,1 %), zatim pet soba (21 %) (sl. 14). Vrlo malo stanovnika živi u prostoru s jednom sobom (3,2 %) i dvije sobe (8,3 %). Kada se ovi podaci usporede s onima iz 2001. godine, u oba skupa podataka prevladava najveći udio trosobnih stanova. Međutim, za razliku od 2001., gdje su dvosobni stanovi imali značajan udio, podaci iz anketnog upitnika pokazuju veću zastupljenost četverosobnih stanova, dok je udio dvosobnih stanova znatno manji.

Što se tiče kvadrature stanova, ispitanici uglavnom žive u površinski velikim stambenim objektima. Najviše ih živi u stambenim jedinicama površine od 90,1 do 120 m² (23,3 %) i od 150,1 do 300 m² (23,3 %), slijede stanovi od 120,1 do 150 m² (21 %) i od 60,1 do 90 m² (19,9 %). Vrlo je malo ispitanika živi u stambenim objektima manjim od 60 m² kojih je svega 6,8 % (sl. 15). Ovi podaci, uzimajući u obzir sobnost i kvadraturu, ukazuju na to da se u Đakovu nalazi veći broj prostranih stambenih objekata, od kojih prevladavaju obiteljske kuće, što je tipično za život u manjim urbanim sredinama gdje su kuće s više soba i većom kvadraturom uobičajene. Život u obiteljskim kućama omogućuje veću privatnost i prostranost, što je često preferirano u manjim zajednicama, osobito među obiteljima s više članova.

Sl. 14. Stambeni objekti ispitanika prema broju soba

Izvor: Anketni upitnik, 2024.

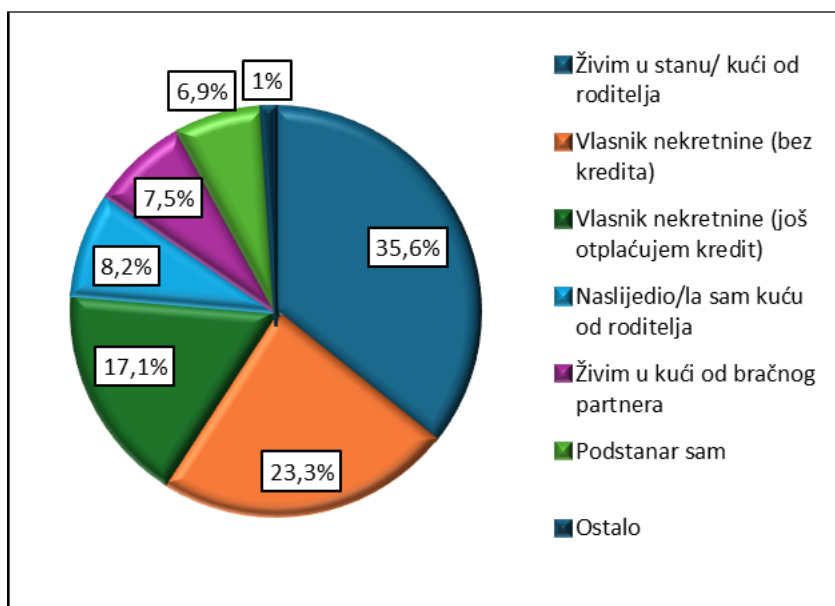

Sl. 15. Stambeni objekti ispitanika prema kvadraturi (m²)

Izvor: Anketni upitnik, 2024.

Što se tiče veličine kućanstva, najviše je četveročlanih (29,6 %), zatim tročlana i peteročlana kućanstva kojih je 27,7 %. Slijede dvočlana (16,5 %) i samačka kućanstva (7,2 %). Vrlo je malo kućanstava koja imaju šest i više članova, svega 3,3 %. Što se tiče stambenog statusa, najviše ispitanika živi u stanu/ kući od roditelja (35,6 %). Vlasnika nekretnine bez kredita ima 23,3 %, vlasnika nekretnine koji još otplaćuju kredit ima 17,1 %. Manji je udio

ispitanika koji su naslijedili kuću od roditelja (8,2 %) i ispitanika koji žive u kući od bračnog partnera (7,5 %). Najmanje ispitanika su podstanari, čiji udio iznosi 6,9 % (sl. 16).

Sl. 16. Stambeni status ispitanika

Izvor: Anketni upitnik, 2024.

Kako bi se utvrdilo subjektivno zadovoljstvo ispitanika, pitani su da ocjene određene elemente stanovanja i neke karakteristike stambenog prostora u kojem žive, kao i stambene uvjete u cjelini ocjenama od 1 (jako loše) do 5 (izvršno). Kod ocjenjivanja nekih karakteristika stambenog objekta, komfornosti i osunčanosti stambenog objekta dane su najviše prosječna ocjene 4,3, dok je kvaliteta gradnje ocjenjena prosječnom ocjenom 4. Izoliranosti od buke i pogleda dane su prosječne ocjene 3,9. Što se tiče karakteristika stanova/kuća, ispitanici su poprilično zadovoljni uvjetima u kojima žive. Prilično visoku ocjenu (4,3) ispitanici su dali lokaciji stanovanja, dok su opskrbljenosti okolice (trgovine, ambulanta, ljekarna...) dali prosječnu ocjenu 4. Susjedstvo (međuljudske odnose) su ocijenili s prosječnom ocjenom 3,8, gdje više od pola (62,7 %) ispitanika svoje smatra međuljudske odnose u svojem susjedstvu dobrim i jako dobrim, 11,8 % smatra lošim ili jako lošim, a 25,5 % smatra da nisu nitidobri niti loši. Ovo sugerira da, iako postoji generalno zadovoljstvo, postoje i neki problemi u međuljudskim odnosima, što je u skladu s mogućim razlikama u percepciji među različitim susjedstvima u gradu. S obzirom na manju veličinu grada, bliskost i visoka razina poznavanja susjeda mogu doprinosti većem zadovoljstvu u odnosima, ali i potencijalnim konfliktima. Lokalnu samoupravu (akcije) ispitanici su najgore ocijenili s prosječnom ocjenom 2,7. Poprilično niska ocjena ukazuje na nezadovoljstvo u vezi s akcijama i politikama lokalne vlasti,

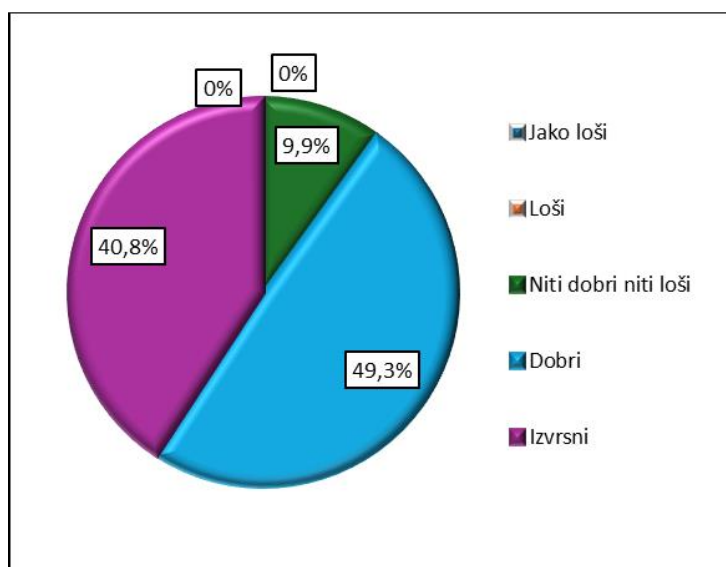
što može biti pokazatelj potrebe za poboljšanjem u pružanju usluga i komunikaciji između lokalne vlasti i stanovnika (tab 11).

Tab. 11. Elementi stanovanja

	1		2		3		4		5		M	SD
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%		
Lokacija stanovanja	2	1,3	1	0,65	25	16,3	44	28,8	81	52,9	4,3	0,86
Opskrbljenost okolice	1	0,7	11	7,19	31	20,3	48	31,4	62	40,5	4	0,98
Susjedstvo (međuljudski odnosi)	5	3,3	13	8,5	39	25,5	49	32	47	30,7	3,8	1,08
Samouprava (akcije)	24	15,7	36	23,5	61	39,9	24	15,7	8	5,2	2,7	1,07
Komfornost stambenog objekta	0	0	1	0,67	23	15,3	49	32,7	77	51,3	4,3	0,76
Osunčanost stambenog objekta	1	0,7	2	1,33	21	14	52	34,7	74	49,3	4,3	0,81
Izoliranost od buke	1	0,7	15	10	36	24	48	32	50	33,3	3,9	1,01
Izoliranost od pogleda	3	2	8	5,33	43	28,7	47	31,3	49	32,7	3,9	1
Kvaliteta gradnje stambenog objekta	0	0	8	5,33	33	22	55	36,7	54	36	4	0,89

Izvor: Anketni upitnik, 2024.

Stambene uvjete u cjelini polovina stanovnika smatra dobrima (49,3%), izvrsnima ih smatra 40,8% ispitanika, a 9,9% ispitanika smatra da nisu niti dobri niti loši. Niti jedan ispitanik ne smatra da živi u lošim ili jako lošim stambenim uvjetima. Iz ovih podataka može se zaključiti da su stanovnici grada Đakova dosta zadovoljni uvjetima stanovanja s obzirom na visoke ocjene aspektima stanovanja te uvjetima u cjelini (sl. 17).

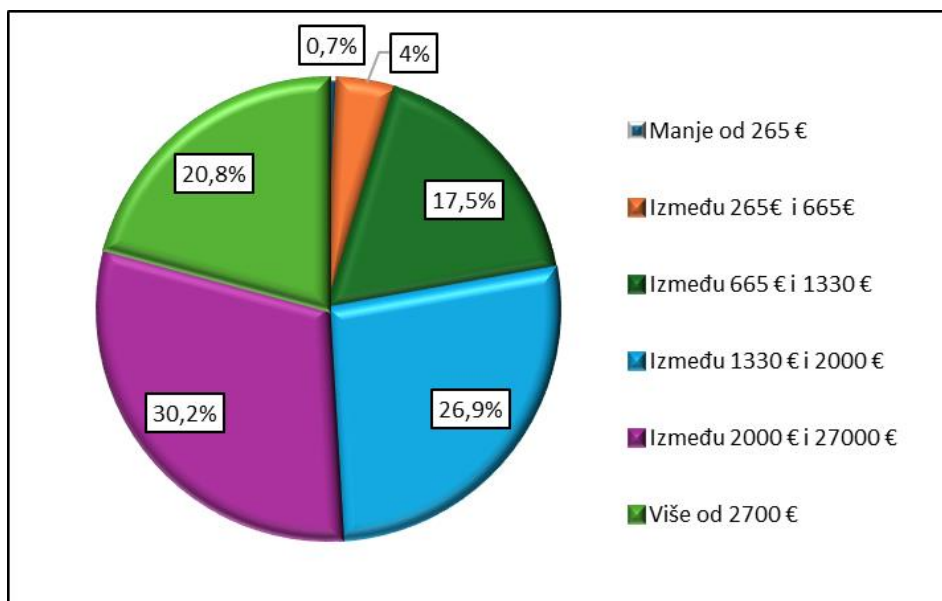
Sl. 17. Procjena ukupnih stambenih uvjeta

Izvor: Anketni upitnik, 2024.

6.2. Materijalno blagostanje

Materijalno blagostanje ispitanika mjerit će se kroz podatke o mjesečnim primanjima kućanstava te koliko su ispitanici u mogućnosti zadovoljiti neke životne potrebe s obzirom na te prihode. Struktura djelatnosti ispitanika je raznolika, u području obrazovanja, znanosti u kulture je zaposleno 15,9 % ispitanika, u građevinarstvu 7,3 % te u turizmu i ugostiteljstvu 5,8 %. U području poljoprivrede, ribarstva i stočarstva, trgovine, turizma i ugostiteljstva, zdravstva i socijalne skrbi zaposleno je 5,1 % ispitanika. Ostale djelatnosti imale su manji udio ispitanika.

Što se tiče pitanja o prosječnim mjesečnim primanjima kućanstava, rezultati ukazuju na raznoliku ekonomsku situaciju u Đakovu te relativno širok raspon prihoda među stanovništvom. Najveći udio kućanstava (30 %) ima mjesečne prihode između 2000 i 2700 €. Ova skupina kućanstava obuhvaća ispitanike sa stabilnim zaposlenjem, s relativno višim plaćama koja ima vjerojatno imaju dovoljno financijskih resursa za zadovoljavanje osnovnih životnih potreba, štednju i eventualno ulaganje u kvalitetniji način života. Drugi po veličini udio kućanstava (27 %) ima prihode između 1330 i 2000 €, ova skupina također predstavlja značajan udio ispitanika. Kućanstva u ovoj kategoriji najvjerojatnije imaju zadovoljavajuća primanja, ali možda s ograničenim mogućnostima za luksuzne troškove ili ulaganja. Udio kućanstava s prihodima iznad 2700 € (21 %) pokazuje da postoji značajna skupina kućanstava s višim prihodima, ovo su vjerojatno kućanstva s više zaposlenih članova s visokim primanjima. Također, ova skupina ima veći kapacitet za financijska ulaganja, štednju i luksuzne troškove te veću financijsku sigurnost. Kućanstva s prihodima između 665 i 1330 € (17 %) najvjerojatnije imaju poteškoće u pogledu veće štednje ili ulaganja. Njihova financijska stabilnost može biti ugrožena u slučaju nepredviđenih troškova ili promjena u zapošljavanju. Kućanstva s prihodima manjim od 665 € (5 %) čine najmanji dio populacije, ova skupina najosjetljivija je na ekonomske izazove i oni su najviše izloženi potencijalnoj ovisnosti o socijalnim transferima (sl. 18).

Sl. 18. Mjesečni prihodi kućanstava

Izvor: Anketni upitnik, 2024.

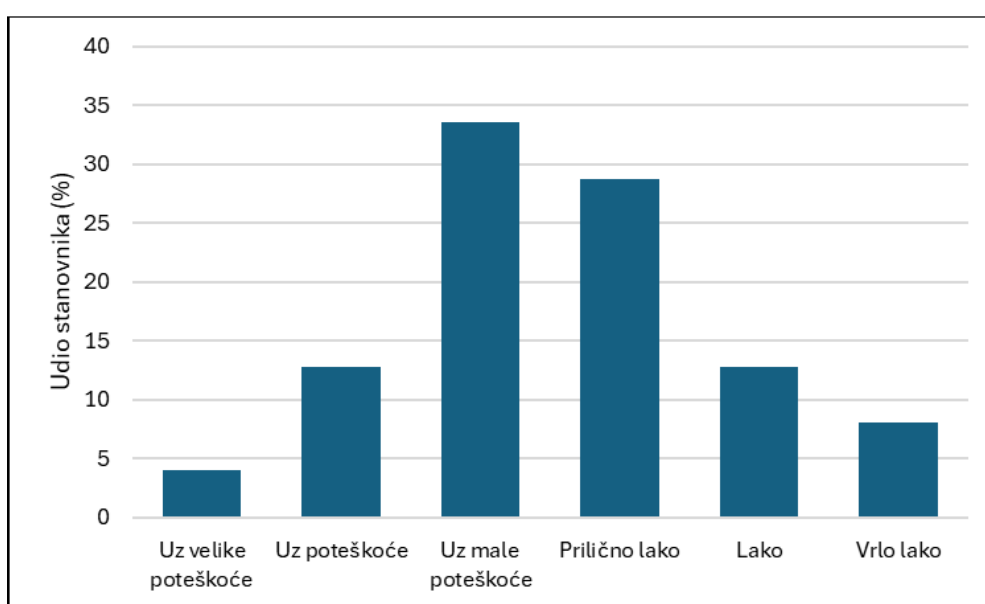
Kako bi se procijenila razina materijalnog blagostanja ispitanika, pitao ih se da ocjene s kolikom lakoćom si mogu priuštiti pokazatelje (tab. 12). Prvi pokazatelj bio je u kolikoj mogućnosti ispitanici mogu održati kuću ili stan odgovarajuće topolom/im, gdje je 84,7 % ispitanika izjavilo da si to mogu priuštiti, dok je svega 3,3 % ispitanika reklo da to ne mogu, 12 % je izjavilo da ne zna. Štoviše, ovo je pokazatelj koji si najveći udio ispitanika mogu priuštiti. Jednotjedni godišnji odmor mogu si priuštiti 65,3 % ispitanika, dok 17,3 % ispitanika to ne zna te isti postotak ispitanika to ne može. Također, ovo je pokazatelj koji si najviše ispitanika ne mogu priuštiti. Zamijeniti bilo koji istrošeni namještaj mogu si priuštiti 54 % ispitanika, 31,1 % to ne zna, a 14,7 % ispitanika si to ne može priuštiti. Imati obrok s mesom ili ribom svaki/svaki drugi dan može si priuštiti 82 % ispitanika, 10 % ne može, dok 8 % tvrdi da ne zna. Što se tiče kupovine odjeće, 76 % ispitanika može si to priuštiti, 10 % ne može, a 14 % tvrdi da ne zna može li. Posljednji pokazatelj bio je mogu li si ispitanici priuštiti da pozovu prijatelje/obitelj na obrok/piće jednom mjesečno, gdje si 82,7 % ispitanika može to priuštiti, 12% to ne zna, a 5,3 % ispitanika ne može si to priuštiti. Sve zajedno gledajući, s obzirom na prihode i financijsku situaciju ispitanika veliki udio može si priuštiti sve ove pokazatelje (više od pola). Ovi rezultati su bili očekivani s obzirom udjele mjesečnih prihoda po kućanstvima.

Tab. 12. Pokazatelji blagostanja

	Mogu si priuštiti (%)	Ne znam (%)	Ne mogu si priuštiti (%)
Održati kuću/stan odgovarajuće toplom/im	84,7	12	3,3
Platiti jednotjedni godišnji odmor izvan kuće	65,3	17,3	17,3
Zamijeniti bilo koji istrošeni namještaj	54	31,3	14,7
Imati obrok s mesom ili ribom svaki drugi dan	82	8	10
Kupiti novu odjeću	76	14	10
Pozvati prijatelje/obitelj na obrok/piće barem jednom mjesečno	82,7	12,0	5,3

Izvor: Anketni upitnik, 2024.

Kako bi se procijenilo materijalno blagostanje u cjelini, ispitanici su pitani da odgovore s kojom lakoćom mogu “spojiti kraj s krajem” s obzirom na mjesečne prihode njihova kućanstva. Najveći udio ispitanika tvrdi da to uspijeva uz male poteškoće (33,6 %) a slijede ispitanici koji to uspijevaju prilično lako (28,7 %). Dalje, slijede ispitanici koji tvrde da to uspijevaju lako (12,8 %) i uz poteškoće (12,8 %). Vrlo lako “spajaju kraj s krajem” 8,1 % ispitanika. Najmanji udio ispitanika tvrdi da to uspijeva uz velike poteškoće, svega 4% (sl. 19).

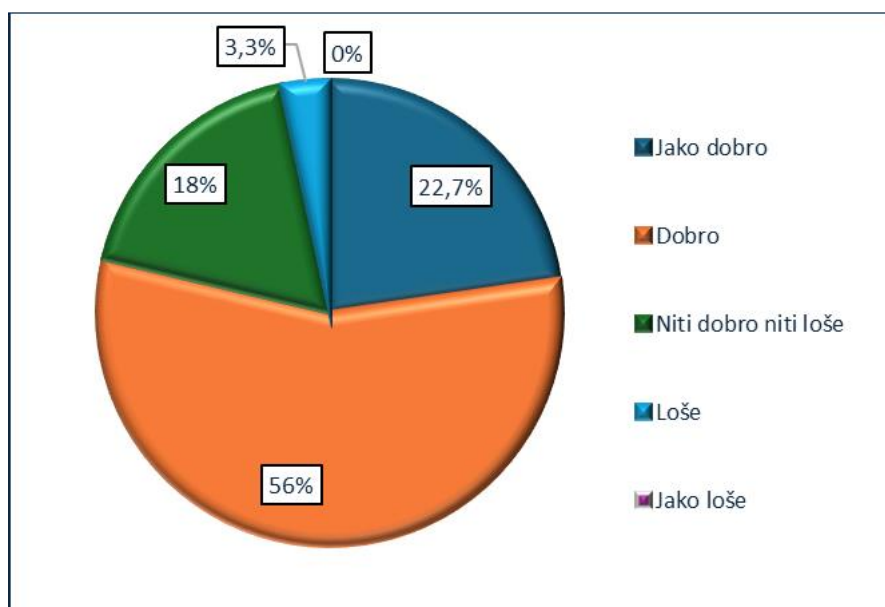

Sl. 19. Lakoća „spajanja kraja s krajem” s obzirom na prihode

Izvor: Anketni upitnik, 2024.

6.3. Fizičko blagostanje

Kako bi se procijenilo fizičko blagostanje stanovnika grada Đakova, postavljeno im je pitanje kako procjenjuju svoje vlastito zdravlje te koliko su zadovoljni te da ocjene koliko su im određeno pokazatelji otežali dostupnost zdravstvenih usluga. Više od polovina ispitanika smatra da je njihovo zdravlje dobro (56 %), dok 22,7 % ispitanika smatra da je njihovo zdravlje jako dobro. Svoje zdravlje niti dobrim niti lošim procijenilo je 18 % ispitanika. Vrlo mali udio ispitanika smatra svoje zdravlje lošim, svega 3,3 %, dok nijedan ispitanik nije svoje zdravlje procijenio jako lošim (sl. 20). S obzirom da u uzorku prevladava mlađe stanovništvo ovi rezultati su bili očekivani.

Sl. 20. Zdravlje ispitanika

Izvor: Anketni upitnik, 2024.

Primarna zdravstvena zaštita u gradu Đakovu obavlja se u Domu zdravlja Đakovo, ustanova pruža zdravstvenu zaštitu za preko 53 000 stanovnika grada Đakova i devet susjednih općina na području od oko 840 km². U svom sastavu obuhvaća opću/obiteljsku medicinu, dentalnu medicinu, zdravstvenu zaštitu žena, zdravstvenu zaštitu predškolske djece te patronažnu zdravstvenu zaštitu te u okviru specijalističko - konzilijarne zdravstvene zaštite i dijagnostike (fizikalnu medicinu, radiološku dijagnostiku i rehabilitaciju) (Strategija gospodarskog razvoja, 2019). Na području grada djeluje još ambulanta “Sjever”, ambulanta “Konjarik-Vrtarić”, poliklinika “Turjak” i šest ljekarni (PPU, 2006).

Što se tiče dostupnosti zdravstvenih usluga, ispitanici su ocjenjivali pokazatelje (1 - jako je teško, 2 - malo je otežano, 3 - uopće nije teško, 4 - nikad nisam trebao/la posjetu, tj. nije primjenjivo) gdje je prikazana njihova prosječna ocjena (tab 13). Što se tiče udaljenosti, više od polovine ispitanika (63,2 %) smatra kako uopće nije teško doći do ambulante ili doma zdravlja, 25 % smatra da je malo otežano a svega 1,3 % njih smatra da je jako teško. Najviše ispitanika smatra čekanje termina pregleda malo otežanim (41,4 %), njih 30,9 % smatra kako uopće nije teško dok 22,4 % ispitanika smatra da je jako teško doći do termina pregleda. Vrijeme čekanja u ordinaciji 42,8 % ispitanika smatra malo otežanim, 39,5 % smatra da uopće nije teško dok 12,5 % njih smatra da je jako teško. Zadnji pokazatelj bio je troškovi odlaska liječniku, gdje najveći udio ispitanika (61,2 %) ne smatra to problemom, 27 % njih je to malo otežano dok 5,3 % ispitanika smatra to problemom. S obzirom na ove rezultate, može se zaključiti da stanovnici grada Đakova generalno nemaju problema s dostupnošću zdravstvenih usluga ili smatraju da je malo otežano doći do njih.

Tab. 13. Dostupnost zdravstvenih usluga

%	Jako je teško	Malo je otežano	Uopće nije teško	Nije primjenjivo
Udaljenost od ambulante/doma zdravlja	1,3	25	63,2	10,5
Čekanje termina pregleda	22,4	41,4	30,9	5,3
Vrijeme čekanja u ordinaciji	12,5	42,8	39,5	5,3
Troškovi odlaska liječniku	5,3	27	61,2	6,6

Izvor. Anketni upitnik, 2024.

6.4. Zadovoljstvo stanovništva u zajednici u kojoj živi

Kako bi se procijenilo zadovoljstvo ispitanika s životom u Đakovu, pitalo ih se da ocjene određene elemente komunalne i društvene infrastrukture u prostoru u kojem žive ocjenom od 1 (jako loše) do 5 (jako dobro). Također, pitani su da navedu prednosti i nedostatke za koje smatraju da su relevantni za grad Đakovo te da procjene razinu vlastite sigurnosti u Đakovu. Na kraju, kada uzmu sve ove aspekte (stanovanje, prihode, zdravlje, dostupnosti usluga i sadržaj, društvenu i komunalnu infrastrukturu...) pitani su da procjene vlastitu kvalitetu života u gradu Đakovu u cjelini.

6.4.1. Komunalna i društvena infrastruktura

Kako bi se stekao detaljniji uvid u zadovoljstvo ispitanika životom u Đakovu, pitani su da ocjene neke elemente komunalne i društvene structure ocjenom od 1 (jako loše) do 5 (odlično) (tab. 14).

Ispitanici su prometnoj povezanosti autobusom i vlakom s ostalim gradovima i općinama dali osrednju prosječnu ocjenu 3. Autobusni kolodvor koji je putnički terminal cestovnog prometa nalazi se u centru grada dok se željeznički kolodvor nalazi na trasi željezničke pruge Osijek-Strizivojna/Vrpolje (Izvešće o stanju u prostoru, 2019). Područjem grada prolaze trase dvije željezničke pruge, a željeznički kolodvor dužinom kolosijeka i načinom osiguranja ne zadovoljava suvremene standarde prometovanja. Također, potrebno je korigirati male horizontalne radijusa na trasi kako bi se osigurali optimalni uvjeti prometovanja (PPU, 2006). Kvaliteti cesta dana je osrednja ocjena 3,2. Građenjem i rekonstrukcijama javnih cesta, održavanjem javnih površina, zbrinjavanjem otpada, javnom rasvjetom, održavanjem čistoće grada Đakova bavi se komunalno poduzeće Univerzal d.o.o. (Strategija gospodarskog razvoja, 2019). Generalno, na području cijelog Grada stanje kolnika nije baš dobro, pogotovo na lokalnim cestama gdje je 48 % kolnika nije modernizirano. Zbog nedovoljnog održavanja postojećih cesta dolazi do značajnog oštećenja kolničke konstrukcije, što prvenstveno na sigurnost prometa (PPU, 2006). Parkirna mjesta i uređenje ulica ispitanici su također ocijenili s 3,2, javnu rasvjetu ocijenili su prosječnom ocjenom 3,4 a čistoću grada s 3,7.

Kanalizaciji i odvodnji dana je prosječna ocjena 3,4. Đakovo ima javni sustav odvodnje otpadnih voda., na kanalizaciju je priključeno preko 5 tisuća kućanstava te sva poduzeća i industrije. Sva otpadna voda u javnom sustavu odvodnje evakuira se u nepročišćenom dijelu u kanal "Ribnjak". Uređaj za pročišćavanje otpadne vode nalazi se uz kanal, jugoistočno od grada Đakova (PPU, 2006). Odvodnjom otpadnih voda na području grada Đakova bavi se trgovačko društvo Đakovački vodovod d.o.o. (Strategija gospodarskog razvoja, 2019).

Trgovine za dnevnu opskrbu dobile su poprilično visoku srednju ocjenu 4, dok su specijalizirane trgovine ocijenjene s 3,1 jer ih u gradu nedostaje i te su stanovnici upućeni na veće gradove kako bi mogli obaviti opskrbu nekim specifičnim robama. Zdravstvenim ustanovama na području grada dana je niska prosječna ocjena 2,8. Ova niska ocjena vjerojatno proizlazi iz činjenice jer je gotovo polovina ispitanika odgovorila kako je čekanje termina pregleda i čekanje u ordinaciji malo otežano, što ukazuje na nedostatak liječničke skrbi s obzirom na broj pacijenata. Također, zbog nepostojanja bolnice znatno je smanjena dostupnost zdravstvenih usluga na području grada. Dječjim vrtićima i igralištima za djecu dane su prosječne ocjene 3,4, a školama je dana prosječna ocjena 3,5. Na području grada djeluju Dječji vrtić Đakovo koji je smješten na tri lokacije, Dječji vrtić „Sunčev sjaj – Nazaret“ i Dječji vrtić „Zvrk“ (Strategija gospodarskog razvoja, 2019). Također, na području grada djeluju tri osnovne i tri srednje škole o kojima je bilo riječ ranije.

Turističkim manifestacijama je dana osrednja ocjena 3,3 što je poprilično iznenađujuće s obzirom da se na području grada Đakova organiziraju se razne manifestacije tijekom cijele godine. Svakako je najpoznatija već spomenuta manifestacija "Đakovački vezovi" koja traje par dana od kraja lipnja i početkom srpnja te broji na tisuće posjetitelja (PPU, 2006). Još neke poznate manifestacije na području grada Đakova su: Đakovački bušari, Strossmayerovi dani, Dionizijev festival, Ivanjski kresovi, Đakovačko ljeto, Zvonila su zvonila katedrale naše, Smotra povijesnih i građanskih plesova i starogradskih pjesama Hrvatske, Svome gradu za blagdane - advent, i Silvestarska noć (Izvješće o stanju u prostoru, 2019). Kulturnim ustanovama dana je slabija prosječna ocjena 2,9. Od kulturnih ustanova na području Đakova postoji Centar za kulturu Đakovo s 588 sjedala, gdje se održavaju filmski programi, kazališne predstave, koncerti, likovne akademije...Zatim Gradska knjižnica i čitaonica Đakovo s oko 2700 korisnika i 62 000 knjiga., Muzej Đakovštine i Spomen-muzej biskupa J. J. Strossmayera. (PPU, 2006.) Od kulturno-umjetničkih društava na području grada djeluju KUD „Tena“ i KUD „Sklad“ (Strategija gospodarskog razvoja, 2019).

Restorani i kafiću su dobili poprilično visoku prosječnu ocjenu 4, s obzirom da Đakovo ima brojne restorane i kafiće koji su centar društvenosti u gradu., nije čudno što su ovi elementi dobili najvišu ocjenu. Razvijenosti lokalnog gospodarstva dana je prosječna ocjena 2,9. Kao što je već rečeno, u strukturi gospodarstva prevladavaju poduzetnici trgovine na veliko i malo, prerađivačke industrije i građevinarstva. Na području Grada djeluje 99 % malih poduzetnika, a tek 1 % srednjih poduzetnika. Također, na razini Grada djeluje udruženje obrtnika čija je zadaća promicanje, usklađivanje i zastupanje zajedničkih interesa obrtnika na području lokalne samouprave i nalazi se u sklopu Obrtničke komore Osječko-baranjske županije. Najviše je obrtnika uslužnih djelatnosti poput frizera, kozmetičara, automehaničara...

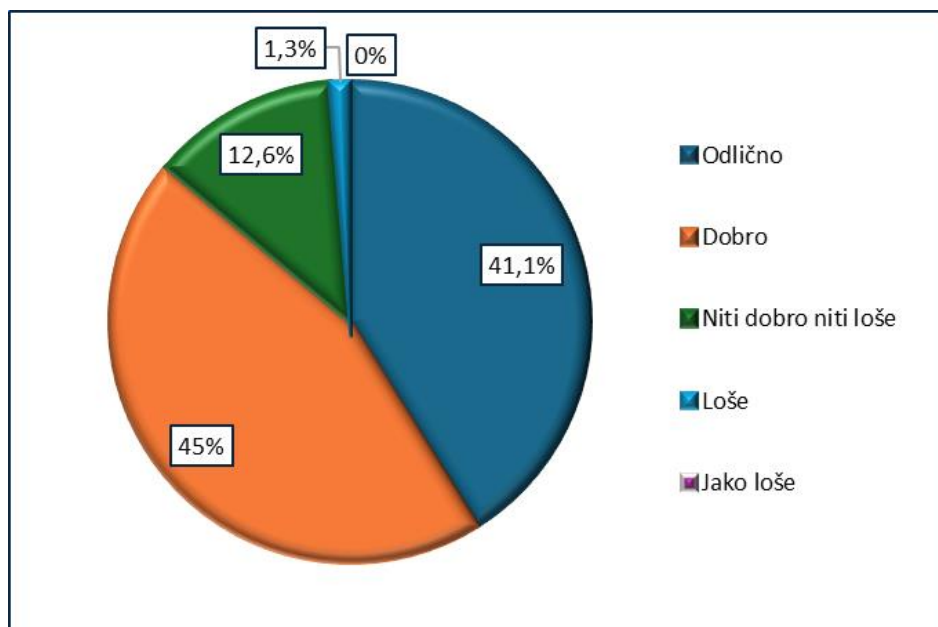
Tab. 14. Komunalna i društvena infrastruktura

	1		2		3		4		5		M	SD
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%		
Prometna povezanost (autobus/vlak)	15	10,1	28	18,9	58	39,2	33	22,3	14	9,5	3	1,1
Ceste	6	4,1	32	21,6	51	34,5	40	27,0	19	12,8	3,2	1,06
Parkirna mjesta	9	6,1	23	15,5	60	40,5	43	29,1	13	8,8	3,2	1,01
Uređenje ulica	8	5,4	18	12,2	66	44,6	46	31,1	10	6,8	3,2	0,94
Javna rasvjeta	5	3,4	11	7,4	63	42,6	56	37,8	13	8,8	3,4	0,88
Čistoća grada	4	2,7	6	4,1	47	31,8	71	48,0	20	13,5	3,7	0,86
Kanalizacija i odvodnja	7	4,7	10	6,8	59	39,9	62	41,9	10	6,8	3,4	0,89
Trgovine za dnevnu opskrbu	0	0	3	2	39	25,7	63	41,4	47	30,9	4	0,81
Specijalizirane trgovine	6	3,95	29	19,1	67	44,1	38	25	12	7,89	3,1	0,95
Zdravstvene ustanove	15	9,87	43	28,3	57	37,5	32	21,1	5	3,29	2,8	0,99
Dječji vrtići	5	3,29	14	9,2	68	44,7	49	32,2	16	10,5	3,4	0,91
Škole	0	0	8	5,3	68	44,7	60	39,5	16	10,5	3,5	0,75
Igrališta za djecu	3	2	21	13,8	65	42,8	45	29,6	18	11,8	3,4	0,93
Turističke manifestacije	3	1,99	23	15,2	69	45,7	43	28,5	13	8,6	3,3	0,89
Kulturne ustanove	6	4	39	25,8	68	45	36	23,8	2	1,3	2,9	0,84
Restorani/kafići	0	0	6	4	31	20,5	68	45	46	30,5	4	0,8
Razvijenost lokalnog gospodarstva	15	9,93	35	23,2	58	38,4	36	23,8	7	4,6	2,9	1,02

Izvor: Anketni upitnik, 2024.

6.4.2. Osjećaj sigurnosti

Osjećaj sigurnosti u prostoru u kojem se živi vrlo bitna stavka u procjeni kvalitete života. Ispitanici su zato pitani da procjene razinu vlastite sigurnosti u gradu. Velika većina ispitanika se osjeća sigurno (45 %) i jako sigurno (41,1 %) u Đakovu (sl. 21). To je i očekivano s obzirom na veliki udio stanovnika koji u dijelu upitnika o prednostima života u gradu istaknuli sigurnost. Razinu sigurnosti niti dobrom niti lošom procjenjuje 12,6 % ispitanika. Vrlo mali udio ispitanika procjenjuje razinu sigurnosti lošom, svega 1,3 %, dok niti jedan ispitanik ne smatra da je razina sigurnosti u gradu jako loša. Ovi rezultati su očekivani s obzirom da je Đakovo poprilično miran grad bez nekih većih problema s kriminalom.

Sl. 21. Osjećaj sigurnosti stanovnika

Izvor: Anketni upitnik, 2024.

6.4.3. Prednosti i nedostaci života

Ispitanici su kao nedostatke života u najčešće navodili nemogućnost zaposlenja (56,4 %), nedostatak društvenih, kulturnih i sportskih sadržaja (56,4 %) i nedostatak sadržaja za mlade (56,4 %) (tab. 15). U gradu postoji veći broj kafića te dva noćna kluba. No, nedostatak sadržaja za mlade i nemogućnost zaposlenja glavni su razlozi zašto sve više mladih odlučuje napustiti grad i započeti život negdje drugdje. O kulturnim ustanovama bilo je riječ ranije, a na području grada zastupljeni su mnogi sportovi (nogomet, atletika, košarka, gimnastika, karate, mali nogomet, rukomet, plivanje, odbojka, tenis, konjičko natjecanje...) i mnogo sportskih klubova na području grada, a neki od njih su Rukometni klub Đakovo, Teniski klub "Đakovo", Konjički klub "Đakovo", Nogometni klub "Croatia", Nogometni klub "Đakovo", Nogometni klub „Dračice”, Košarkaški klub Đakovo (Strategija gospodarskog razvoja, 2019). Ali, još uvijek puno je tu mjesta za poboljšanje. Iako je Đakovo grad, još uvijek je mala cjelina, pa prema tome nije čudno što je zadiranje u tuđi život (46,3 %) jedan od nedostataka s najvećim udjelom ispitanika.

Jedan od značajnijih nedostataka u Đakovu je nepostojanje javnog gradskog prijevoza, što je navelo 40,9 %. Pristup zdravstvenim uslugama 34,9 % ispitanika smatra nedostatkom što ne iznenađuje zbog činjenice da Đakovo nema niti bolnicu niti rodilište. Pristup obrazovnim uslugama 17,4 % ispitanika smatra nedostatkom. Vrlo mali udio ispitanika pristup trgovini smatra nedostatkom, svega 2 %, to ne iznenađuje s obzirom da je grad Đakovo poprilično dobro opskrbljen raznim marketima i supermarketima.

Tab. 15. Nedostaci života u gradu Đakovu

NEDOSTACI	%
Pristup zdravstvenim uslugama	34,9
Pristup trgovini	2,0
Pristup obrazovanim ustanovama	17,4
Nepostojanje javnog gradskog prijevoza	40,9
Zadiranje u tuđi život	46,3
Nemogućnost zaposlenja	56,4
Nedostatak društvenih kulturnih i sportskih sadržaja	56,4
Nedostatak sadržaja za mlade	56,4
Nijedno od navedenog	9,4

Izvor: Anketni upitnik, 2024.

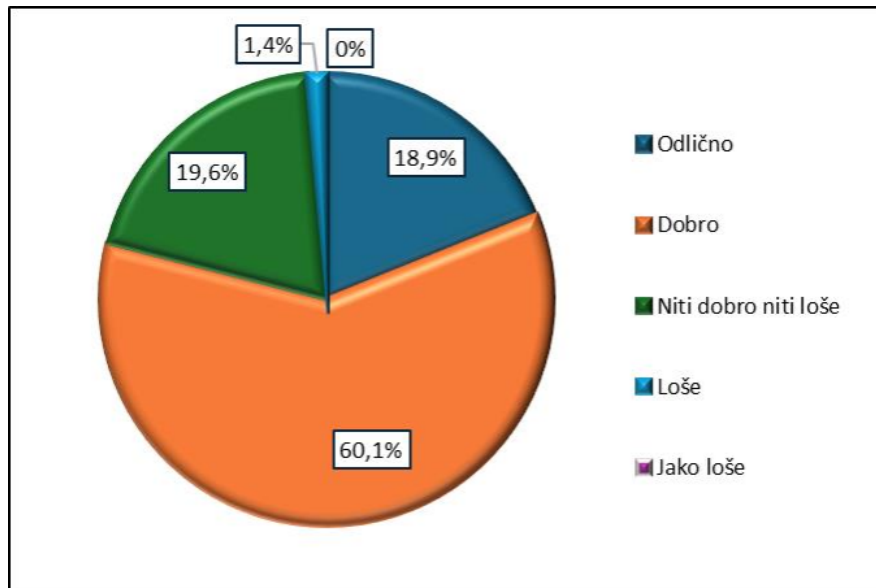
Ispitanici smatraju da je upravo smirenost i jednostavnost života (77,9 %) najveća prednost života u gradu Đakovu (tab. 16). Uz ovu činjenicu se nadovezuje su osjećaj sigurnosti (73,1 %) i lakše podizanje i odgajanje djece (55,9 %) iduće dvije prednosti prema udjelu ispitanika. Manje troškove života 50,1 %, a sačuvanost tradicije i običaja 40 % ispitanika smatraju prednošću života u Đakovu. Kao što je već rečeno, iako je Đakovo gradska cjelina, njegova velika karakteristika je upravo mirnoća i smirenost života stanovnika te očuvanost tradicije koja se ogleda u obilježavanju Đakovačkih vezova svake godine i uzgoju konja lipicanaca. Zadnje, 32,4 % ispitanika smatra da su dobri međuljudski odnosi prednost života u gradu Đakovu.

Tab. 16. Prednosti života u gradu Đakovu

PREDNOSTI	%
Manji troškovi života	51
Smirenost i jednostavnost života	77,9
Očuvanost tradicije i običaja	40
Dobri međuljudski odnosi	32,4
Osjećaj sigurnosti	73,1
Lakše podizanje i odgajanje djece	55,9
Nijedno od navedenog	8,3

Izvor: Anketni upitnik, 2024.

I na kraju, kada se razmotre sve prednosti i nedostaci života u Đakovu te različiti aspekti kvalitete života, više od polovice ispitanika svoju razinu kvalitete života smatra dobrom (60,1 %), a 18,9% odličnom. Niti dobrom niti lošom procjenjuje je 19,6 % ispitanika. Vrlo mali udio ispitanika ju smatra lošom (1,4 %) a niti jedan ispitanik ne smatra ju jako lošom (sl. 22).

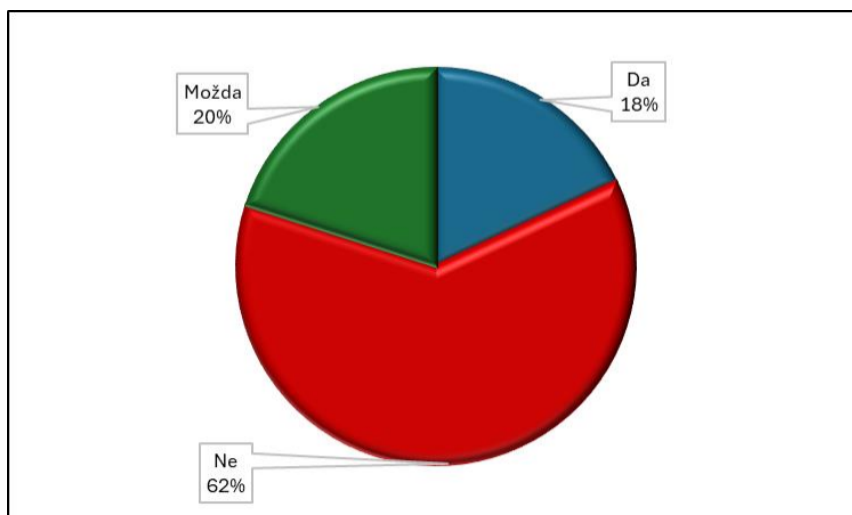

Sl. 22. Kvaliteta života stanovnika

Izvor: Anketni upitnik, 2024.

6.5. Namjera o migraciji

Pod pojmom migracije smatra se promjena mjesta stalnog boravka (prebivališta), bilo da je riječ o trajnom ili privremenom preseljenju unutar ili preko državnih i administrativnih granica, bez obzira na udaljenost (Nejašmić, 2005). U gradu Đakovu posljednjih dvadeset godina broj stanovnika se smanjuje. Čimbenici koji utječu na prostornu pokretljivost brojni su i raznoliki (gospodarski, psihološki...), stoga ispitanici su pitani o njihovoj namjeri preseljenja u skoroj budućnosti i koji utječu na njihovu namjeru. Više od polovice ispitanika (62 %) nema namjeru iseliti u skoroj budućnosti, 18 % ispitanika namjerava iseliti, dok 20 % ispitanika nije sigurno o svojoj namjeri (sl. 23).

Sl. 23. Namjera o migraciji stanovnika

Izvor: Anketni upitnik, 2024.

Ispitanicima je ponuđena mogućnost višestrukog odabira razloga zbog kojih bi napustili Đakovo te razloge zbog kojih bi ostali u njemu (tab. 17 i 18). Kao glavni razlog odlaska iz Đakova ispitanici su naveli bolje uvjete života negdje drugdje 44,7 %), a drugi razlog bio je bolja mogućnost zaposlenja (39,5 %). Ovakav rezultat je očekivan jer je nemogućnost zaposlenja prema udjelima ispitanika bila jedna od najvećih nedostataka Đakova. Njih 23,7 % smatra da ih život ovdje u Đakovu ograničava, a 15,1 % ispitanika napustilo bi Đakovo zbog osamostaljenja.

Tab. 17. Razlozi odlaska iz Đakova

RAZLOZI ODLASKA	%
Zbog zaposlenja	39,5
Zbog boljih uvjeta života negdje drugdje	44,7
Jer me način života ovdje ograničava	23,7
Zbog osamostaljenja	15,1
Nešto drugo	12,5
Ne bih nikad napustio/la Đakovo	29,6

Izvor: Anketni upitnik, 2024.

Čak 78,7 % ispitanika kao razlog ostanka navodi jer u Đakovu njihov dom i tu živi njihova obitelj. Idući razlog ostanka je jer ovdje žive njihovi prijatelji i rodbina (28 %). Nastaviti upravljati imanjem svojih roditelja namjerava 6,7 % ispitanika dok 4 % njih smatra da se ne bi snašli nigdje drugdje. Razlozi odlaska i ostanka ispitanika nalaze se u tablicama.

Tab. 18. Razlozi ostanka u Đakovu

RAZLOZI OSTANKA	%
Zato što je tu moj dom i moja obitelj	78,7
Zato što se bojim da bi se teško snašao/snašla drugdje	4
Zato što većina mojih prijatelja i rodbine živi ovdje	28
Zato što želim nastaviti upravljati imanjem svojih roditelja	6,7
Nešto drugo	12
Ne bih volio/la ostati živjeti u Đakovu	13,3

Izvor: Anketi upitnik, 2024.

6.6. Prijedlozi mjera

Pri kraju anketnog upitnika, ispitanicima su postavljena otvorena pitanja na koji način pojedinci mogu nešto učiniti za poboljšanje života na području grada Đakova kao i prijedlog mjera kojima bi lokalna uprava mogla poboljšati kvalitetu života u Đakovu. Na taj način je moguće dobiti prijedlog smjernice kojima bi se pojedinci i samouprava mogle voditi u svrhu podizanja kvalitete života grada.

Na pitanje “Što biste vi kao pojedinac mogli učiniti za poboljšanje života u Đakovu?” 21,4 % ispitanika nije dalo odgovor a njih čak 31,7 % smatra da kao pojedinci nisu u mogućnosti učiniti ništa po pitanju poboljšanja kvalitete života grada. Stoga, može se zaključiti da stanovnici grada Đakova ne ulažu velike nade kada se dovodi u pitanje njihovo individualno aktiviranje za poboljšanje grada

Najveći dio ispitanika smatra da se najbolje može angažirati za poboljšanje kvalitete života kroz sudjelovanje u mjerama pomoći za mlade (9 %) te otvaranjem novih radnih mjesta (9 %). Neki od odgovara ispitanika bili su “*Podupirati angažman razvoja za mlade.*”, “*Pomoći mladim osobama za zaposlenje...pomoći malim obrtnicima....*”. Jedan ispitanik smatra kako

treba *“Potaknuti mlade na razmišljanje za nužne promjene politike u gradu.”*. Ispitanici koji smatraju da bi se najbolje angažirali za razvoj grada kroz otvaranje novih radnika mjesta davali su odgovore poput: *“Nastaviti poslovanje i otvoriti nova radna mjesta”*, *“Otvoriti svoj obrt i omogućiti nova radna mjesta”*.

Dalje, 7,6 % ispitanika smatra kako se mogu angažirati za grad kroz organizaciju radnih akcija i aktivnosti za sve dobne skupine te sudjelovanjem u istima kao i podržavanjem manifestacija u gradu. Jedna ispitanica tvrdi *“Da imam više vremena posvetila bih se humanitarnom radu”*, druga tvrdi kako može *“Organizirati radne akcije”*. Neki od ostalih odgovora bili su *“Možda više popratiti događaje u gradu i sudjelovati u njima”*, *“Aktivno sudjelovati u aktivnostima u gradu”*, *“Podržati više manifestacije”*. Neki ispitanici (4,1 %) smatraju kako se nužno aktivirati s ciljem poboljšanja igraonica i dječjih igrališta. Neki odgovori od ispitanica bili su: *“Založiti se za bolja dječja igrališta koja su stara, nezanimljiva i opasna.”*, *“Mogla bih se aktivirati u pružanju usluga za zbrinjavanje djece - igraonice, radionice...”*

Neki ispitanici (4,1 %) smatraju kako mogu pomoći kroz predlaganje novih projekata za poboljšanje komunalne i društvene infrastrukture grada. Jedna ispitanica tvrdi kako treba *“Predlagati nove projekte, biciklističkim stazama povezati grad s okolnim selima... Ali na žalost nema tko slušati prijedloge iz naroda....”*. Dio ispitanika (2,8 %) smatra kako treba više voditi brigu o okolišu i čistoći grada. Jedan od ispitanika izjavljuje: *“Mogao bih se više angažirati za čišći grad.”*, dok jedna ispitanica smatra kako treba *“Manje zagađivati okoliš, koristiti više bicikl kao prijevozno sredstvo”*. Također, dio ispitanika (2,1 %) smatra kako mogu doprinijeti gradu kroz podržavanje malih obrtnika. Odgovor jedne ispitanice bio je *“Podržavala male obrtnike iz Đakova kupnjom njihovih proizvoda”*. Drugi odgovori ispitanika bili su raznovrsni, neki smatraju da samo svojim ostankom u gradu i brigom o svojoj obitelji mogu pomoći zajednici. odgovor jedne ispitanice bio je *“Ostati i odgajati djecu u Đakovu.”*, druga ispitanica tvrdi da *“Svaki pojedinac treba radom osigurati sebi i svojoj obitelji bolji život pa će život biti bolji i u široj zajednici....”*.

Na pitanje *“Navedite neke mjere kojima bi lokalna samouprava mogla poboljšati život u Đakovu”* 18,7 % ispitanika nije dalo odgovor, a 14 % tvrdi kako ne zna ili nema ideje. Najveći broj ispitanika (19,3 %) smatra kako bi se lokalna samouprava trebala angažirati vezano za poboljšanje komunalne i društvene infrastrukture. Neki od odgovora bili su *“Izgradnja*

biciklističkih staza... Još sportskih igrališta promicati sport u svim životnim razdobljima, od vrtića do umirovljeničkih domova, više sprava za vježbanje po parkovima, nagraditi one koji se zalažu za sport, sufinancirati sportske ideje...”.

Također iz odgovora ispitanika može se zaključiti da stanovnici smatraju kako grad Đakovo trebao imati bolnicu i rodilište. Potreba za bolnicom više se puta ponavlja u odgovorima ispitanika, neki od njih su: *“Da se vrati bolnica u naš grad”, “Otvorit rodilište”, “Smanjiti pritisak na centar grada drugačijim prometnom regulacijom, izboriti se za otvaranje bolnice u Đakovu”, “Mogla bi poboljšati tako da Đakovo dobije svoju vlastitu bolnicu te olakša stanovnicima da ne moraju putovati u druge gradove...”*. Dalje, 18 % ispitanika smatra kako bi se lokalna samouprava trebala angažirati po pitanju mladih. Neki od odgovora bili su uvođenje pomoći ukidanjem komunalnih naknada i sufinanciranjem prvi prvoj kupnji stambenog objekta. Neki od odgovora ispitanika bili su: *“Stambeno pitanje mladih, oslobađanje od komunalnih naknada za mlade obitelji pri gradnji stambenog objekta”, “Sufinancirati mladima rješavanje stambenog pitanja.”* Neki smatraju kako je potrebno organizirati više događaja za mlade: *“Više sadržaja za mlade, više događaja kroz godinu”, “Aktivnosti za mlade i studente”*. Neki ispitanici smatraju kako je nužno otvaranje novih radnih mjesta u gradu (14 %), neki od odgovora bili su: *“Otvaranje novih tvornica, firmi, općenito mogućnosti da se ljudi zaposle na dobar i kvalitetan način i pri tome da se ne moraju zapošljavati u drugim gradovima”, “Uređenje starih neiskorištenih zgrada te time omogućiti otvaranje novih radnih mjesta kako bi se smanjio broj nezaposlenih u gradu i okolici”, “Stvoriti preduvjete za otvaranje radnih mjesta”*. Njih 5,3 % smatra kako je nužno izgraditi gospodarsku zonu te poticati proizvodnju.

7. Rasprava

U ovom poglavlju fokus će bit stavljen na usporedbu rezultata koji su dobiveni anketnim upitnikom provedenim u gradu Đakovu s rezultatima istraživanja „Objektivni i subjektivni pokazatelji kvalitete životnog prostora grada Požege” autora Lene Mirošević i Josipa Jovića, koji je spominjan ranije u poglavlju „Pregled dosadašnjih istraživanja i literature”. S obzirom da je Požega manji slavonski grad koji je na popisu stanovništva 2021. imao 16 867 stanovnika (Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2021), gotovo jednako kao Đakovo, usporedbom rezultata ova dva istraživanja dobit će se bolji uvid u sličnosti i razlike u kvaliteti života manjih slavonskih gradova. Osim toga osvrnut će se na strateške ciljeve koji su postavljeni u „Strategiji gospodarskog razvoja Grada Đakova 2016. – 2020. godine” koji još nisu ostvareni i usporedit će se s dobivenim rezultatima.

Što se tiče dostupnosti liječnika i ambulanti, rezultati pokazuju da su ispitanici iz Požege nešto zadovoljniji u odnosu na one iz Đakova. Ispitanici u Požegi dali su prosječnu ocjenu 3,5, a u Đakovu 3,0. Za razliku od Đakova, grad Požega ima vlastitu bolnicu, Štoviše, ispitanici u otvorenim pitanjima u Đakovu izrazili svoje nezadovoljstvo nepostojanjem bolnice u gradu. U strategiji gospodarskog razvoja Grada Đakova 2016. – 2020. godine navodi se kako: „Uspoređujući gradove koji bilježe i manji broj stanovnika od Đakova, i imaju bolnicu, vidljivo je da su građani ukinuti za jednu vrlo važnu ustanovu u koju moraju putovati u okolne gradove”. Strategija također predviđa otvaranje rodilišta, što se ističe kao važan korak u unapređenju zdravstvene skrbi u gradu: „Prostor u kojem je godinama bilo đakovačko rodilište i dalje postoji. Potrebno ga je suvremeno opremiti prema standardima te ga ponovo otvoriti uz zapošljavanje adekvatnog osoblja kako bi se djeca ponovo rađala u svom gradu u kojemu i žive”.

Ispitanici su slično ocijenili opremljenost škola u oba grada. U Požegi su dali prosječnu ocjenu 3,6, a u Đakovo je ocijenjeno 3,5, što ukazuje na sličan stupanj zadovoljstva među građanima ova dva grada. Strategija predviđa izgradnju nove zgrade Ekonomske škole „Braće Radić”: „Ekonomska škola „Braće Radić” trenutno se nalazi u zajedničkim prostorijama sa srednjim strukovnim školama. Kako bi se povećala kvaliteta obrazovanja izgradit će se nova zgrada za ekonomsku školu za koju su riješeni imovinsko - pravni odnosi”. Također, za razliku od Đakova, grad Požega ima svoje veleučilište. U strategiji se također predviđa unapređenje visokog školstva i osnivanje novih studijskih programa: „Kako bi građani mogli nastaviti studij

u svome gradu potrebno je osnivanje veleučilišta koje je obzirom na broj stanovništva nužno, a koje će pohađati i studenti iz drugih gradova”. Sličan trend primijećen je i u procjeni vrtića, gdje su ispitanici iz Požege dodijelili prosječnu ocjenu 3,5, dok su ispitanici iz Đakova dali ocjenu 3,4. U strategiji se predviđa rekonstrukcija postojećih i izgradnja novih dječjih vrtića: „Obzirom na velik broj djece na listama čekanja dječjih vrtića u Đakovu, potrebno je iste rekonstruirati kako bi bilo moguće reorganizirati grupe i dodati još novih grupa te povećati kvalitetu usluge. Također, postoji mogućnost izgradnje novog dječjeg vrtića kako bi se rasteretili postojeći te roditeljima omogućila najjeftinija i najkvalitetnija čuvanja, ali i obrazovanje njihove djece”.

Ispitanici su dječjim igralištima u Đakovu dali prosječnu ocjenu 3,4 te su neki ispitanici u otvorenim pitanjima izrazili svoje mišljenje o potrebi preuređenja dječjih igrališta. Izgradnja novih i sanacija postojećih dječjih igrališta također se predviđa i u strategiji grada Đakova: „Kako bi potakli djecu na veću aktivnost i boravak na zraku potrebno je sanirati postojeća igrališta te izgraditi nova. Svako igralište biti će opremljeno modernim spravama te će biti postavljene gumene antitraumatske podloge kako bi sigurnost djece bila na najvišoj razini”. Cestama i uređenju ulica ispitanici Đakova dali su osrednju prosječnu ocjenu 3,2, a javnoj rasvjeti 3,4. U strategiji se predviđa rekonstrukcija nekih cesta, pješačkih staza i ulica u gradu, kao i izgradnja biciklističkih staza i javne rasvjete u pojedinim dijelovima grada. Također, predviđena je izgradnja novog autobusnog i željezničkog kolodvora. Još jedna razlika gdje se ogleda oskudnost u opremljenosti Đakova je što u Požegi postoji javni gradski prijevoz, za razliku od grada Đakova. U strategiji se također predviđa izgradnja ambijentalne rasvjete u perivoju J. J. Strossmayera: „Strossmayerov perivoj nije cijeli osvijetljen, a kroz njega se kreće velik broj građana do Doma zdravlja, groblja i ostalih mjesta. Osim toga, velik je broj roditelja i djece koja borave na igralištu, rekreativaca i korisnika Doma za starije i nemoćne osobe”.

Ispitanici Đakova kulturne ustanove osrednje su ocijenili sa 2,9, a turističke manifestacije s 3,3. Također, rezultati su pokazali da je ispitanici smatraju da je nedostatak kulturnih i sportskih događanja jedan od najvećih nedostataka u gradu. Stoga, potrebno je poduzeti mjere u ovome području. U strategiji se predviđa Rekonstrukcija gledališta kino dvorane Centra za kulturu Đakovo kao i izgradnja športsko - rekreacijskog centra „Jošava” i „Bajer“: „Projekti će obuhvaćati asfaltne staze oko jezera kako bi se omogućila vožnja biciklom, rolanje, trčanje, šetnje, sportska višenamjenska igrališta te otvaranje ugostiteljskih

objekata za osvježene. Uredit će se i plaže kako bi se omogućilo kupanje na jezerima te mogućnost uvođenja sportova na vodi tipa veslanja i slično”. Također, Đakovo je poznato po brojnim manifestacijama te se u strategiji predviđa organizacija novih kao i proširivanje događaja na postojećim. Štoviše, grad bilježi manjak smještajnih kapaciteta uslijed održavanja manifestacija, stoga se u strategiji predviđa gradnja hotela, hostela i ostalih tipova prenoćišta.

Razvijenost lokalnog gospodarstva ispitanici su osrednje ocijenili s 2,9. Također, ispitanici su u pitanjima otvorenog odgovora izrazili mišljenje kako je za daljnji razvoj grada potrebno stvoriti preduvjete za otvaranje što većeg broja radnih mjesta te kako je potrebno poticati lokalno poduzetništvo. Također, rezultati su pokazali kako je nemogućnost zaposlenja jedan od najvećih nedostataka grada. Glavna snaga Đakova upravo su mali poduzetnici. Također, smatraju kako je potrebno smanjiti komunalne naknade ili osloboditi mlade obitelji od komunalnih naknada pri gradnji prvog stambenog objekta. U strategiji se predviđa izrada posebnog programa mjera za poticanje i razvoj gospodarstva: „Izradit će se poseban program mjera za poticanje i razvoj gospodarstva kako bi se privukli potencijalni investitori te zaposlio što veći broj naših sugrađana. Program će obuhvaćati mjere poput smanjenja ili eventualnog oslobađanja komunalnog doprinosa, smanjenje komunalne naknade, povoljni uvjeti kupovine gradskog zemljišta u svrhu izgradnje i zapošljavanja većeg broja osoba”.

Usporedbom kvalitete života ova dva slavonska grada s gotovo jednako stanovnika, uviđa se kako je grad Požega puno bolje funkcionalno opremljen te kako još postoji puno mjesta za poboljšanje kvalitete života u Đakovu. Iako je grad Požega bolje funkcionalno opremljen, ispitanici grada Đakova dali su nešto višu prosječnu ocjenu ukupnoj kvaliteti života (Đakovo: 3,97; Požega 3,52).

8. Zaključak

Kvaliteta života je koncept koji se sastoji od višestrukih i različitih dimenzija koje su međusobno povezane na složen način te njenim istraživanjem dobivamo detaljniji uvid u stanje nekog prostora i način na koji ga njegovo stanovništvo percipira. Kvaliteta života predstavlja složen koncept koji obuhvaća različite aspekte svakodnevnog života, kao što su ekonomsko stanje, socijalna sigurnost, zdravlje... Informacije koje dobivamo zajedničkim korištenjem objektivnih i subjektivnih pokazatelja daju širu sliku o nekom prostoru iz koje se može zaključiti zašto neki stanovnici odlučuju ostaniti ili otići iz nekog mjesta. Ove informacije kasnije mogu pomoći u donošenju budućih mjera i odluka za u svrhu poboljšanja neke zajednice. Rezultati istraživanja dobiveni provedbom anketnom upitnika su skladu s općim nedostacima kojima se susreću manje urbane sredine, ali i pokazuju specifične karakteristike koje se odnose na grad Đakovo.

Generalno, stanovništvo grada Đakova kvalitetu života procijenilo je dobrom. Istraživanje pokazuje kako su stanovnici generalno zadovoljni uvjetima stanovanja. Također, istraživanje pokazuje da su stanovnici Đakova izrazito zadovoljni sigurnošću svog susjedstva, mirnoćom i jednostavnošću života u gradu. Niska stopa kriminaliteta, osjećaj zajedništva te bliski odnosi među susjedima doprinose visokom stupnju percepcije sigurnosti, što se posebno cijeni u manjim sredinama. Također, smiren način života, bez užurbanosti većih urbanih centara, pruža stanovnicima osjećaj opuštenosti i ugodnog životnog tempa. Štoviše, sigurnost, jednostavnost i lakši uvjeti za odgoj djece velike su prednosti malih gradskih cjelina i neki stanovnici upravo zato i biraju živjeti na ovakvim područjima.

Što se tiče zdravstvene skrbi, komunalne i društvene infrastrukture stanovnici su uglavnom davali osrednje ocjene i tu svakako ima mjesta na napredak. Iako se nepostojanje javnog gradskog prijevoza nije našlo visoko među glavnim nedostacima u gradu, činjenica da ga 40,9 % ispitanika ipak smatra nedostatkom djelomično potvrđuje hipotezu da je nepostojanje javnog gradskog prijevoza jedan je od najvećih nedostataka grada i da negativno utječe na ukupnu kvalitetu života stanovnika.

Jedan od problema s kojima se susreću manje gradske cjeline je problem nedostupnosti zdravstvenih usluga, zbog čega su stanovnici primorani putovati u druge gradove. Istraživanje ukazuje na nedostatak bolnice i rodilišta u gradu, što stvara poteškoće za stanovništvo, osobito

u hitnim situacijama i prilikom potrebe za specijalističkom skrbi. Mnogi su prisiljeni putovati u obližnje veće centre, poput Osijeka, što stvara dodatne troškove i gubitak vremena. S obzirom da pristup zdravstvenim uslugama 34,9 % ispitanika smatra nedostatkom života u Đakovu, te s obzirom na to da su ispitanici u velikom broju u pitanjima otvorenog tipa isticali probleme i nedostatke nepostojanja bolnice i rodilišta na području grada, mogu potvrditi hipotezu da nepostojanje bolnice negativno utječe na ukupnu kvalitetu života stanovnika. Stoga, potrebno je razmotriti mogućnost izgradnje bolnice u Đakovu kako bi se osigurala dostupnost cjelokupne medicinske skrbi unutar grada. Ulaganje u zdravstvenu infrastrukturu ne samo da bi poboljšalo kvalitetu života lokalnog stanovništva, već bi smanjilo pritisak na obližnje zdravstvene centre i povećalo osjećaj sigurnosti i brige za zdravlje građana.

S posljednja tri popisa stanovništva 2001., 2011. i 2021. godine primjećuje se konstanto opadanje stanovništva u gradu. Male urbane sredine sreću se s problemima nedostatka radnih mjesta i visokih obrazovnih ustanova. Odlazak stanovnika iz Đakova prvenstveno je uzrokovan nedostatkom prilika za zapošljavanje. Stoga, mnogi mladi odlučuju napustiti manju gradu cjelinu u potrazi za obrazovanjem, boljim poslovnim mogućnostima i profesionalnim razvojem u većim gradovima. To rezultira smanjenjem radno sposobnog stanovništva i općom depopulacijom, što predstavlja veliki izazov za dugoročni razvoj grada. S obzirom da visok udio ispitanika smatra (56,4 %) da je nemogućnost zaposlenja jedan od najvećih nedostataka grada i što visok udio ispitanika (39,5 %) navodi nemogućnost zaposlenja kao razlog odlaska iz Đakova, mogu potvrditi hipotezu da je nemogućnost zaposlenja jedan od glavnih razloga zašto stanovnici odlučuju iseliti iz Đakova. Također, s obzirom da je visok udio ispitanika (56,4 %) smatra da u gradu nedostaje sadržaja za mlade, te da su ispitanici često isticali potrebu za organiziranjem većeg broja aktivnosti za mlade u pitanjima otvorenog tipa, mogu potvrditi hipotezu da nedostatak sadržaja i aktivnosti za slobodno vrijeme mladih negativno utječe na kvalitetu života u gradu.

Kako bi se zaustavio trend opadanja stanovništva potrebno je uvesti više prilika za zapošljavanje, potrebno je poticati poduzetništva, privlačiti razne investicije i otvarati nova radna mjesta. Osim toga, organizacija više događaja, kulturnih aktivnosti i sportskih sadržaja može stvoriti dinamičniju i privlačniju sredinu za život. Iako Đakovo nudi niže troškove života i relativno dobar stupanj socijalne sigurnosti, budući razvoj bi trebao biti usmjeren na jačanje lokalnog gospodarstva i stvaranje atraktivnijih prilika za mlade, kako bi se smanjio odlazak stanovništva u veće urbane centre. Za daljnji razvoj i poboljšanje životnih uvjeta, potrebno je

usmjeriti buduće napore u unapređenje gospodarskih prilika, razvoj obrazovnih i poslovnih mogućnosti. Provedbom raznih mjera, kako pojedinaca tako i lokalne samouprave treba utjecati na otvaranje radnih mjesta u gradu te organiziranje više aktivnosti i događaja gradu kako bi se zadržalo stanovništvo. Ove mjere mogle bi zadržati mlade u gradu u narednim godinama te bi se njima povećala ukupna kvaliteta života grada Đakova. Kroz razvoj gospodarskih i društvenih prilika, Đakovo može postati grad u kojem mladi vide svoju budućnost i ostaju kako bi pridonijeli njegovom razvoju.

9. Literatura i izvori

9.1. Literatura

Dean, Z., Mažuran, I., 2000: „*Đakovo 2000.*“, DEAN d.o.o., Đakovo.

Ćurić, M., Burek, M., 2021: „*Đakovo*“, Grad Đakovo, Đakovo.

Klempić Bogadi, S., Vukić, J., Čaldarović, O., 2018: „*Život u povijesnoj jezgri Dubrovika*“, Zavod za obnovu Dubrovnika, Dubrovnik.

Lukić, A., Pejnović, D., Prelogović, V., 2005: „*Suburbanizacija i kvaliteta življenja u zagrebačkom zelenom prstenu – primjer općine Bistra*“, Hrvatski geografski glasnik 67 (2), 85-106

Magaš, D., 2013: „*Geografija Hrvatske*“, Sveučilište u Zadru, Odjel za geografiju i izdavačka kuća Meridijani, Zadar.

Mirošević, L., Jolić, L., 2015: „*Objektivni i subjektivni pokazatelji kvalitete životnog prostora grada Požege*“, Radovi Zavoda za znanstveni i umjetnički rad u Požegi (4), 147-172

Nejašmić, I., 2005: „*Demogeografija: stanovništvo u prostornim odnosima i procesima*“, Školska knjiga, Zagreb.

Pacione, M., 1982: „*The use of objective and subjective measured of life quality in human geography*“, Department of Geography, University of Strathclyde, Glasgow, UK 6 (4), 495-514

Podgorelec, S., Klempić Bogadi, S., 2013: „*Gradovi potopili Škoje: promjene u malim otočnim zajednicama*“, Institut za migracije i narodnosti, Zagreb.

Slavuj, L., 2012a: „Kvaliteta života u odabranim susjedstvima Grada Rijeke“, Hrvatski geografski glasnik 74 (2), 69-88.

Slavuj, L., 2012b: „Prilog razumijevanju složenih faktora koji utječu na svakodnevnu kvalitetu života u susjedstvima Grada Rijeke“, Transformacija prostora i kvalitete života u Hrvatskoj, Institut za društvena istraživanja, Zagreb, 217-234

Slavuj Borčić, L., Šakaja, L., 2017: „Kvaliteta života kao predmet geografskih istraživanja: osvrt na razvoj interesa i teorijskih modela istraživanja“, Hrvatski geografski glasnik 79 (1), 5-31

Svirčić Gotovac, A., Podgorelec, S. i Kordej-De Villa, Ž. (2021). Kvaliteta života u stambenim naseljima u kontekstu zapadnoeuropskih i postsocijalističkih zemalja. *Geoadria*, 26 (2), 143-166.

Svirčić Gotovac, A. (2006). Kvaliteta stanovanja u mreži naselja Hrvatske. *Sociologija i prostor*, 44 (171 (1)), 105-126.

Tonon, G., 2015: *Qualitative Studies in Quality of Life: Methodology and Practice*, Springer, Buenos Aires

9.2. Izvori

Dom za starije i nemoćne Đakovo, n.d., <https://www.dzs-djakovo.hr/> (11.6. 2024.)

Državni zavod za statistiku, n.d.: *Naselja i stanovništvo Republike Hrvatske 1857.-2001.*, <https://www.dzs.hr/> (3.6.2024.)

Državni zavod za statistiku, n.d.: *Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2001. godine – stanovništvo prema starosti i spolu po naseljima*, <https://www.dzs.hr/> (3.6.2024.)

Državni zavod za statistiku, n.d.: *Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine – stanovništvo prema starosti i spolu po naseljima*, <https://www.dzs.hr/> (3.6.2024.)

Državni zavod za statistiku, n.d.: *Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2021. godine – stanovništvo prema starosti i spolu po naseljima*, <https://dzs.gov.hr/u-fokusu/popis-2021/88> (3.6.2024.)

Državni zavod za statistiku, n.d.: *Zaposleni prema područjima djelatnosti, starosti i spolu, popis 2011. - Zaposleni prema područjima djelatnosti, starosti i spolu po gradovima/općinama*, <https://www.dzs.hr/> (10.6.2024.)

Generalni urbanistički plan Grada Đakova, 2008.,
<https://djakovo.hr/index.php/dokumenti/category/40-generalni-urbanisticki-plan-grada-dakova.html> (15.9.2024.)

Google maps, n.d., <https://www.google.com/maps> (17.6.2024.)

Hrvatske autoceste, n.d., <https://www.hac.hr/files/shares/HAC-brosura-osijek-djakovo.pdf>
(16.9. 2024.)

Izmjene i dopune generalnog urbanističkog plana Grada Đakova, 2015,
<https://djakovo.hr/index.php/dokumenti/category/40-generalni-urbanisticki-plan-grada-dakova.html> (15.9.2024.)

Izmjene i dopune generalnog urbanističkog plana Grada Đakova, 2019,
<https://djakovo.hr/index.php/dokumenti/category/40-generalni-urbanisticki-plan-grada-dakova.html> (15.9.2024.)

II. Izmjene i dopune prostornog plana uređenja Grada Đakova, 2015.
<https://djakovo.hr/index.php/dokumenti/category/44-prostorni-plan-uredenja-grada-dakova.html> (15.9.2024.)

V. Izmjene i dopune prostornog plana uređenja Grada Đakova, 2021.
<https://djakovo.hr/index.php/dokumenti/category/44-prostorni-plan-uredenja-grada-dakova.html> (15.9.2024.)

Izvješće o stanju u prostoru Grada Đakova (za razdoblje od 2014.-2018.),
<https://djakovo.hr/images/dokumenti/sgv/17/T.%207.pdf> (30.6.2024.)

Kućanstva1) prema broju članova, po naseljima, Popis 2001. (10.6.2024.)

Kućanstva1) prema obiteljskom sastavu i obiteljska kućanstva prema broju članova, po naseljima, Popis 2001. (10.6. 2024.)

Narodne novine, 2006., https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2006_07_81_1940.html
(16.9.2024.)

Nastanjeni stanovi prema broju soba i vlasništvu, po naseljima, Popis 2001. (10.6. 2024.)

Nastanjeni stanovi prema godini gradnje, vrsti zgrade i broju kućanstava u stanu, Popis 2011. (17.9.2014.)

OpenSteepMap, n.d., <https://www.openstreetmap.org/#map=13/45.31667/18.42785> (16.9.2024.)

Privatna kućanstva prema broju članova, Popis 2011. (10.6. 2014.)

Privatna kućanstva prema tipu i broju članova, Popis 2011. (19.7. 2024.)

Prostorni plan uređenja Grada Đakova, 2006.,
file:///C:/Users/Korisnik/Downloads/PPU_Grada_Djakova.pdf (20.5. 20124.)

Strategija gospodarskog razvoja Grada Đakova 2016. – 2020., 2019,
<https://www.djakovo.hr/index.php/proracun/category/78-strateski-dokumenti-grada-dakova.html> (20.5.2024.)

Rođeni po naseljima, 2001.-2013 (10.6.2024.)

Stanovništvo prema migracijskim obilježjima i spolu, Popis 2011. (17.9.2024.)

Stanovništvo staro 15 i više godina prema spolu i završenoj školi, po naseljima, Popis 2001. (10.6.2024.)

Stanovništvo staro 15 i više godina prema najvišoj završenoj školi, Popis 2011. (10.6.2024.)

Stanovništvo staro 15 i više godina prema spolu i završenoj školi, po naseljima, Popis 2001. (10.6.2024.)

Stanovništvo staro 15 i više godina prema najvišoj završenoj školi, Popis 2011. (10.6.2024.)

Stanovi prema načinu korištenja, po naseljima, Popis 2001. (10.6.2024.)

Stanovi prema načinu korištenja, Popis 2011. (10.6.2024.)

Stanovi (površine, m²) prema načinu korištenja, Popis 2011. (17.9.2024.)

Stanovi prema načinu korištenja, po naseljima, Popis 2021. (29.8.2024.)

Ukupno rođeni prema vitalitetu, a živorođeni prema spolu, mjestu rođenja i bračnosti (po naseljima), 2014.-2021 (10.6.2024.)

Umrli po naseljima 2001.-2013 (10.6.2024.)

Umrli prema spolu, liječenju, tko je dao podatke o uzroku smrti i umrla dojenčad prema spolu (po naseljima), 2014.-2021. (10.6.2024.)

Zaposleni prema područjima djelatnosti, Popis 2011. (10.6.2024.)

10. Prilozi

10.1. Popis slika

Sl. 1. Naselja Grada Đakova

Sl. 2. Gradske četvrti u Đakovu

Sl. 3. Ukupno kretanje stanovništva Grada Đakova i grada Đakova 1857. - 2021.

Sl. 4. Prirodno kretanje stanovništva grada Đakova 2001. - 2021.

Sl. 5. Dobno-spolna struktura stanovništva grada Đakova 2001.

Sl. 6. Dobno-spolna struktura stanovništva grada Đakova 2011.

Sl. 7. Dobno-spolna struktura stanovništva grada Đakova 2021.

Sl. 8. Obrazovna struktura stanovništva grada Đakova 2001. i 2011.

Sl. 9. Struktura stanovništva po sektorima djelatnosti grada Đakova 2011.

Sl. 10. Struktura stanovništva po sektorima djelatnosti Grada Đakova 2011.

Sl. 11. Razmještaj poslovnih subjekata na prostoru Grada Đakova

Sl. 12. Broj članova po kućanstvima grada Đakova 2001.

Sl. 13. Broj članova po kućanstvima grada Đakova 2011.

Sl. 14. Stambeni objekti ispitanika prema broju soba

Sl. 15. Stambeni objekti ispitanika prema kvadraturi (m²)

Sl. 16. Stambeni status ispitanika

Sl. 17. Procjena ukupnih stambenih uvjeta

Sl. 18. Mjesečni prihodi kućanstava

Sl. 19. Lakoća „spajanja kraja s krajem” s obzirom na prihode

- Sl. 20. Zdravlje ispitanika
- Sl. 21. Osjećaj sigurnosti stanovnika
- Sl. 22. Kvaliteta života stanovnika
- Sl. 23. Namjera o migraciji stanovnika

10.2. Popis tablica

- Tab. 1. Struktura ispitanika grada Đakova
- Tab. 2. Stanovništvo grada Đakova prema aktivnosti 2011. godine
- Tab. 3. Stanovništvo grada Đakova prema spolu i aktivnosti 2011. godine
- Tab. 4. Zaposleni u prerađivačkoj industriji na prostoru Grada Đakova 2001. godine
- Tab. 5. Kućanstva grada Đakova 2001. i 2011. godine
- Tab. 6. Struktura stanova prema broju soba grada Đakova 2001. godine
- Tab. 7. Stanovi grada Đakova prema načinu korištenja 2001., 2011. i 2021. godine
- Tab. 8. Stanovi grada Đakova prema načinu korištenja (m²) 2001., 2011. i 2021. godine
- Tab. 9. Stanovi grada Đakova prema godini gradnje, vrsti stambene zgrade i broju kućanstava 2011. godine
- Tab. 10. Nastanjeni stanovi grada Đakova prema pomoćnim prostorijama i instalacijama
- Tab. 11. Elementi stanovanja
- Tab. 12. Pokazatelji blagostanja
- Tab. 13. Dostupnost zdravstvenih usluga
- Tab. 14. Komunalna i društvena infrastruktura
- Tab. 15. Nedostaci života u gradu Đakovu
- Tab. 16. Prednosti života u gradu Đakovu

Tab. 17. Razlozi odlaska iz Đakova

Tab. 18. Razlozi ostanka u Đakovu

Poštovani, pred vama se nalazi anketni upitnik koji se provodi u sklopu diplomskog rada na temu „Kvaliteta života u gradu Đakovu“. Upitnik je u potpunosti anonimn, a prikupljeni podaci bit će korišteni isključivo za potrebe ovog znanstvenog istraživanja. Hvala Vam unaprijed na izdvojenom vremenu!

I. Sociodemografska obilježja

1. Spol:

- a) M b) Ž

2. Dob:

- a) 18 - 29 godina
b) 30 - 39 godina
c) 40 - 49 godina
d) 50 - 59 godina
e) 60 i više godina

3. Najviši završen stupanj obrazovanja:

- a) Bez škole ili nepotpuna osnovna škola
b) Osnovna škola
c) Srednja škola
d) Viša stručna sprema
e) Visoka stručna sprema
f) Magisterij/Doktorat

II. Stanovanje

1. Koliko soba ima Vaš stambeni prostor (bez kuhinje i kupaonice)?

- a) 1 d) 4
b) 2 e) 5
c) 3 f) 6 i više

2. Kakav je Vaš stambeni status?

- a) Stanujem u stanu/kući svojih roditelja
- b) Naslijedio/la sam stan/kuću od roditelja
- c) Vlasnik nekretnine (bez kredita za nekretninu)
- d) Vlasnik nekretnine (još otplaćujem kredit)
- e) Stanujem u stanu/kući bračnog partnera
- f) Podstanar sam
- g) Ostalo

3. Kolika je ukupna veličina Vašeg stambenog prostora?

- a) do 30 m²
- b) 30,1-60 m²
- c) 60,1-90 m²
- d) 90,1-120,0 m²
- e) 120,1-150,0 m²
- f) 150,1-300,0 m²
- g) više od 300,1 m²

4. Procijenite vlastite stambene uvjete u cjelini:

- a) Izvrsni
- b) Dobri
- c) Niti dobri niti loši
- d) Loši
- e) Jako loši

5. Koliko ste zadovoljni sljedećim uvjetima stanovanja?

	Jako loše	Loše	Ni dobro ni loše	Dobro	Izvršno
Lokacijom	1	2	3	4	5
Opskrbljenošću okolice (trgovine, ambulatna, ljekarna)	1	2	3	4	5
Susjedstvom (međuljudskim odnosima)	1	2	3	4	5
Lokalnom samoupravom (akcijama)	1	2	3	4	5

6. Procijenite sljedeće karakteristike vašega stana/kuće:

	Jako loše	Loše	Ni dobro ni loše	Dobro	Izvršno
Komfornost	1	2	3	4	5
Osunčanost	1	2	3	4	5
Izoliranost od buke	1	2	3	4	5
Izoliranost od pogleda	1	2	3	4	5
Kvaliteta gradnje	1	2	3	4	5

III. Prihodi i kućanstvo

1. Koliko članova ima Vaše kućanstvo?

- a) 1 e) 5
- b) 2 f) 6
- c) 3 g) 7 i više
- d) 4

2. Kakav je Vaš ekonomski status?

- a) Zaposlen/a
- b) Nezaposlen/a
- c) Umirovljenik/ica
- d) Student/ica
- e) Ostalo

3. Djelatnost u kojoj ste zaposleni:

- a) Poljoprivreda, stočarstvo, ribarstvo, šumarstvo
- b) Rudarstvo i industrija
- c) Energetika
- d) Građevinarstvo
- e) Zanatstvo
- f) Trgovina
- g) Promet
- h) Turizam, hotelijerstvo i ugostiteljstvo
- i) Obrazovanje, znanost, kultura
- j) Vojska i policija
- k) Bankarstvo i osiguranja

- l) Zdravstvo i socijalna skrb
- m) Državna uprava i administracija
- n) Slobodne profesije (odvjetništvo, novinarstvo i sl.)
- o) Nezaposlen/a
- p) Ostalo

4. Koliki su ukupni mjesečni prihodi Vašeg kućanstva (svih članova zajedno)? Molim vas da ovdje ubrojite sve oblike prihoda koje članovi vašeg kućanstva ostvaruju: plaće, mirovine i sve ostale dodatne prihode.

- a) Manje od 265 €
- b) Između 265 € i 665 €
- c) Između 665 € i 1330 €
- d) Između 1330 € i 2000 €
- e) Između 2000 € i 2700 €
- f) Više od 2700 €

5. Kada uzmete u obzir ukupan mjesečni prihod Vašeg kućanstva, može li Vaše kućanstvo zadovoljiti svoje potrebe?

- a) Uz velike poteškoće
- b) Uz poteškoće
- c) Uz male poteškoće
- d) Prilično lako
- e) Lako
- f) Vrlo lako

6. Možete li si priuštiti svaki od 6 ponuđenih pokazatelja životnog standarda?

	Da, mogu si priuštiti	Ne znam	Ne, ne mogu si priuštiti
Održati kuću/stan odgovarajuće toplom/im	1	2	3
Platiti jednodnevni godišnji odmor izvan kuće	1	2	3
Zamijeniti bilo koji istrošeni namještaj	1	2	3
Imati obrok s mesom ili ribom svaki drugi dan ako želite	1	2	3
Kupiti novu odjeću	1	2	3
Pozvati prijatelje/obitelj na obrok/piće barem jednom mjesečno	1	2	3

IV. Zdravlje

1. Kako procjenjujete svoje zdravlje?

- a) Jako dobro
- b) Dobro
- c) Niti dobro niti loše
- d) Loše
- e) Jako loše

2. Do koje mjere su Vam navedeni pokazatelji otežali dostupnost zdravstvenih usluga posljednjom prilikom kada ste posjetili doktora ili medicinskog stručnjaka?

	Jako je teško	Malo je otežano	Uopće nije teško	Nikada nisam trebao/la posjetu
Udaljenost od ambulante/doma zdravlja/bolnice	1	2	3	4
Čekanje da se zakaže termin pregleda	1	2	3	4
Vrijeme čekanja u ordinaciji	1	2	3	4
Troškovi odlaska liječniku	1	2	3	4

V. Zadovoljstvo

1. Koji su najveći nedostaci života u Đakovu?

- a) Pristup zdravstvenim uslugama
- b) Pristup obrazovnim ustanovama
- c) Nedostatak javnog gradskog prijevoza

- d) Zadiranje u tuđi život
- e) Nemogućnosti zaposlenja
- f) Nedostatak društvenih, kulturnih i sportskih sadržaja
- g) Nedostatak sadržaja za mlade
- i) Nijedno od navedenog

2. Koje su najveće prednosti života u Đakovu?

- a) Manji troškovi života
- b) Smirenost i jednostavnost života (manje stresa, gužve)
- c) Očuvanost tradicije i običaja
- d) Dobri međuljudski odnosi (bliskost, neotuđenost i složnost)
- e) Osjećaj sigurnosti (manje kriminala i sl.)
- f) Lakše je podizanje i odgajanje djece
- g) Nijedno od navedenog

3. Ocijenite stanje komunalne i društvene infrastrukture grada Đakova:

	Jako loše	Loše	Ni dobro ni loše	Dobro	Jako dobro
Prometna povezanost grada s ostalim gradovima i općinama (autobus/vlak)	1	2	3	4	5
Ceste (asfalt/makadam)	1	2	3	4	5
Parkirna mjesta	1	2	3	4	5
Uređenje ulica	1	2	3	4	5
Javna rasvjeta	1	2	3	4	5
Čistoća grada	1	2	3	4	5
Kanalizacija i odvodnja	1	2	3	4	5
Trgovine za dnevnu opskrbu	1	2	3	4	5
Specijalizirane trgovine	1	2	3	4	5
Zdravstvene ustanove	1	2	3	4	5
Dječji vrtići	1	2	3	4	5
Škole	1	2	3	4	5
Igrališta za djecu	1	2	3	4	5
Turističke manifestacije	1	2	3	4	5
Kulturne ustanove	1	2	3	4	5
Restorani/kafići	1	2	3	4	5
Razvijenost lokalnog gospodarstva (radna mjesta., lokalni obrtnici, mali poduzetnici)	1	2	3	4	5

4. Kako procjenjujete razinu osobne sigurnosti u Đakovu?

- a) Odlično
- b) Dobro
- c) Niti loše niti dobro
- d) Loše
- e) Jako loše

5. Kada uzmete sve navedene pojedinosti u obzir (stanovanje, kućanstvo i prihode, zdravlje, društvenu i komunalnu infrastrukturu, dostupnosti usluga i sadržaja, slobodno vrijeme, društvene veze i podršku u naselju) kako procjenjujete vlastitu kvalitetu života u Đakovu?

- a) Odlično
- b) Dobro
- c) Niti loše niti dobro
- d) Loše
- e) Jako loše

VI. Migracija

1. Namjeravate li u skoroj budućnosti napustiti Đakovo?

- a) Da
- b) Ne
- c) Možda

2. Iz kojeg razloga biste ostali živjeti u Đakovu?

- a) Zato što je tu moj dom i moja obitelj
- b) Zato što se bojim da bi se teško snašao/la negdje drugdje
- c) Zato što većina mojih prijatelja i rodbine živi ovdje
- d) Zato što želim nastaviti upravljati imanjem svojih roditelja
- e) Ne bih volio/la ostati živjeti u Đakovu
- e) Nešto drugo

3. Iz kojeg razloga biste napustili Đakovo?

- a) Zbog zaposlenja
- b) Zbog boljih uvjeta života negdje drugdje
- c) Jer me način života ovdje ograničava
- d) Zbog osamostaljenja

e) Ne bih nikada napustio/la Đakovo

f) Nešto drugo

VII. Mjere

1. Što biste Vi kao pojedinac mogli učiniti za poboljšanje života u Đakovu?

2. Navedite neke mjere kojima bi lokalna samouprava mogla poboljšati život u Đakovu:
